

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
سؤالات - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخش نامه ها - آگهی های رسمی
شماره تلفن: ۸۸۹۴ - ۸۸۹۵ - ۸۸۹۶ - ۵۴۴۸

۳شنبه ۲۱ شهریورماه ۱۳۲۶

مدیر سید محمد هاشمی

سال سوم - شماره ۷۵۶

صفحه ۲۰۵۷

دوره پانزدهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۵۰۰

روزنامه یومیه

فهرست مندرجات

- ۱- بقیه صورت مشروح مذاکرات شانزدهمین جلسه دوره پانزدهم از صفحه ۱ تا ۱۰
- ۲- تصویب نامه ۱۱
- ۳- آگهی های رسمی ۱۴

مذاکرات مجلس

بقیه جلسه ۱۶

صورت مجلس روز پنجشنبه بیست و پنجم شهریورماه ۱۳۲۶

فهرست مطالب:

- ۱- بقیه مذاکره در برنامه دولت.
- ۲- معرفی آقای رضا تجدد به معاونت وزارت دادگستری از طرف آقای نخست وزیر.
- ۳- موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه.

مجلس ساعت ده و ده دقیقه صبح بعنوان بهداز تنفس بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید.

۱- بقیه مذاکره در برنامه دولت

بگنجانند و راجع بچند ماده از برنامه نظریات و بحث و انتقادی دارم که بعرض آقایان با کمال اختصار میرسانم که نوبه بدوستان و رفقای دیگر هم برسد اول اصلاح ماده ۸۵ قانون حکومت نظامی است عمل کردن بماده ۸۵ قانون حکومت نظامی باین صورتیکه معمول شده است بعقیده بنده سلب امنیت از کلبه افراد این مملکت از عالی و دانی مینماید و حال آنکه مقصود از وضع ماده ۸۵ قانون حکومت نظامی واصل قانون حکومت نظامی در صدر مشروطیت این نبوده است و آنچه بنده در نظر دارم قانون حکومت نظامی را در آن موقعی که وضع کرده اند برای این بوده است که از طرف مستبدین خلل و رخنه ای در اصول و اساس مشروطیت پیدا نشود و خواسته اند دست دولتهای مشروطه وقت باز باشد برای اینکه در آن موقع که فاصله بین استبداد و

رئیس - جلسه پیش بعنوان تنفس ختم شد و آقای کشاورز صدر بیاناتشان مانند حالا بفرمائید.
محمد علی مسعودی - بنده سؤالی کرده بودم.
رئیس - حالا مورد ندارد.
محمد علی مسعودی - اعلام بفرمائید.
رئیس - آقای کشاورز صدر.
کشاورز صدر - عرایض بنده در جلسه قبل مربوط بدو موضوع بود یکی راجع باصلاح قوه قضائیه و یکی راجع بطرح مبارزه با دزدی که استحضار پیدا کردند آقایان و محتاج بتکرار و توضیح نیست مطلبی که امروز بنده بعرض آقایان میرسانم دو موضوع دیگر است که در برنامه دولت نیست و بعقیده بنده اقتضا دارد از نقطه نظر اهمیت مورد توجه دولت قرار بگیرد و در برنامه دولت

مشروطه خیلی نزدیک بوده است و هنوز عمال و کارکنان استبداد نفوذ و اقتدار داشته اند و حتی شاید در دستکام مشروطه هم دخیل بوده اند نتوانند با این مداخله اساس مشروطیت را متزلزل بکنند و مقصود از وضع ماده ۸۵ این بوده که اگر کسی بخواهد رخنه ای در اصول مشروطیت بکند علاوه بر اصول و قواعد هادی یک وسیله فوق العاده ای در دست دولت باشد که عمال مخالف آزادی را با اوسر کوبی بکند و جلوگیری بکند که باصول آزادی لطمه وارد نیاید ولی بدبختانه مشاهده می شود که از این ماده حالا هم که ۴۰ سال است که از مشروطیت ایران میگردد یک استفاده های بی مورد و بیجا میشود عموم آقایان تصدیق دارند اگر در مملکت تأمین قضائی برای افراد یک مملکت دموکراسی نباشد امید و آرزوی استفاده از آن حکومت مبدل بیاس میشود از ارکان حکومت آزادی یکی آزادی زبان و یکی آزادی قلم است آزادی زبان و قلم را نباید از مردم سلب کرد بدبختانه بنده آنچه مشاهده کردم در دوره فترت و حکومت جناب اشرف آقای قوام السلطنه از ماده ۸۵ یک سوءاستفاده هائی شده است مثلاً بموجب ماده آنچه بنده در نظر دارم بروحانی و غیر روحانی آزادیخواه و مرتجع حمله شده است یعنی باستناد ماده ۸۵ قانون حکومت نظامی که میبایستی شورشیان و انقلاب طلبان و مخالفین دموکراسی و مشروطه را تعقیب بکنند آیه الله حاج سید ابوالقاسم کاشانی که علمدار آزادی و مشروطیت

• بقیه مذاکرات مشروح شانزدهمین جلسه از دوره پانزدهم قانونگذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس ۱

ایران بوده است و بنده تصور نمیکنم در رشته علمای کسی باندازه اود راه آزادی و مشروطیت حتی در بین النهرین خدمت وفدا کاری کرده باشد آقای حاج سید ابوالقاسم کاشانی یکی از روحانیین روشنگری است که همیشه در راه آزادی و خدمت بمملکت زحماتی متحمل شده و صدماتی کشیده است و بدبختانه این روحانی از طرف دول خارجی هم یعنی از طرف انگلیسها همیشه مورد شکنجه و آزار و ستم بوده است. آقای حاج سید ابوالقاسم کاشانی در بین النهرین در موقع جنگ بین المللی سابق خودش مسلح شد و بایک عده ای از آزادیخواهان باقشون انگلستان که برخلاف قاعده بان مملکت حمله کرده بود مبارزه کرد خودش در سنگر نشست (امینی - در بین النهرین) بن النهرین عرض کردم توجه نفرمودید و بعد در مملکت خود مامم از موقعی که آیه الله کاشانی آمده است همیشه در راه آزادی همیشه در راه مشروطیت همیشه در راه سعادت مملکت خدمت وفدا کاری کرده است و بدبختانه در دو سه سال قبل هم باز دچار شکنجه و زحمت شده با یک عده دیگر از وطنپرستان مملکت از قبیل سر لشکر آق اولی که از مفاخر این مملکت بشمار میرود زیر زنجیر اجانب مدتی مجوس بود بنده نمیدانم کی گزارش داده است بدولت البته عموم آقایان مستحضرنده که میبایستی برای تعقیب یکنفر طبق ماده ۵ مطابق قوانین دیگر باشد نهایت در ماده حکومت نظامی دست دولت بیشتر باز است یک گزارش بیاید یک مطالبی بگویند که فرض آقای آیه الله کاشانی در مقام انقلاب است و در مقام قیام بر علیه حکومت و ملت است تا بر طبق آن بتوان ایشان را توقیف کرد بنده نمیدانم آیا چنین گزارشی بدولت رسیده است یا نه و اگر رسیده است این از طرف شهربانی بوده یا غیر شهربانی و اگر از طرف هر یک از این مقامات بوده مضمون آن چیست که دولت را حرکت و تکان داده و هشیار کرده و در او نوشته است که آیه الله سید ابوالقاسم کاشانی را بر طبق ماده ۵ حکومت نظامی توقیف کنید بر طبق ماده ۵ حکومت نظامی آیه الله کاشانی در خارج از حدود و نفوذ حکومت نظامی طهران در موقعی که در بین راه مشهد و طهران در سبزوار در موقعی که برای زیارت جد خود میرفته است بگیرند بر فرض کسی عملی بکنند که مشمول ماده ۵ باشد آیا در سبزوار حوزه حکومت نظامی بوده است که بشود ایشان را گرفت بنده قطع دارم که شخص آقای قوام السلطنه که یکی از رجال سالخورده ماست ممکن نبود که در چنین موردی بدون فکر و تمق دست باین کار بزنند و برای بنده اسباب تأسف و شکفتی است که خود آقای قوام السلطنه در تمام اعلامیه های خودشان از آزادی و از قیام بر علیه ارتجاع و از آزادی قلم و زبان سخن رانند و با قلم توانا قلمفرسایی کردند چه چیز موجب شده است که ایشان دستور دادند آیه الله کاشانی، آقای دولت آبادی، آقای لیسکرانی و برادران مرحوم میرزا کریم خان رشتی که یکی از ایران و آزادیخواهان این مملکت بود و در نتیجه شکنجه در کنج زندان حکومت نظامی مرض ار شدت گرفت و دارقانی را بدرد گرفت، همچنین آقای میراشرافی مدیر روزنامه آتش و آقای بشارت مدیر صدای وطن

و آقای خلیلی مدیر اقدام و عده ای دیگر که بر طبق ماده ۵ حکومت نظامی توقیف کردند بنده آنچه در نظر دارم لنکرانی از کسانی بود که به شخص آقای قوام السلطنه اظهار ایمان و علاقه میکرد و در برقراری حکومت ایشان و روی کار آمدن آقای قوام السلطنه زحماتی کشیدند و از طرفی بنده آنچه در نظر دارم لنکرانی جز مخرجی معرفی نشده بود بلکه جزء آزادیخواهان خود را معرفی میکرد و در مجلس چهاردهم هم بهمین صورت معرفی شده بود بنده مقصودم ایجاد تأثر آقایان با تذکر بجناب اشرف آقای قوام السلطنه و ایجاد تأثر روحی برای ایشان از یاد آوری توقیف آقایان نبود مقصودم از ذکر توقیف آقایان و عدم صلاحیت وجود ماده ۵ قانون حکومت نظامی باین صورت است و باینجهت این امثال و نظایر را بعرض آقایان رساندم که اگر این ماده ۵ با این صورت باشد جز اینکه اسباب اختناق آزادی نطق و زبان و قلم و مطبوعات باشد فایده دیگری ندارد (ملک مدنی - ماده ۵ چنین اجازه ای نمیدهد ماده ۵ نبوده نظریات شخصی بوده) بعقیده بنده ماده ۵ قانون حکومت نظامی را با این بدعتی که حکومت جناب آقای قوام السلطنه گذاشته بضرر تمام این مملکت خواهد بود حتی خدای نخواستہ ممکن است گاهی از اوقات اگر یک دولت دیگری بیاید و این سابقه عمل بشود دامنگیر تمام آقایانی که در اینجا نشسته اند بشود بنده بیش از این در اطراف ماده ۵ و لزوم اصلاح آن حالا موضوع الفایش را بنده عرض نمیکنم اصلاح آنرا کافی میدانم برای اینکه عمل بر فرض شخصی و اینکه بنده خواسته ام از این راه یک حمله و آتاکتی کرده باشم، فقط پیش از این در اطراف این موضوع مذاکره نمیکنم، اماماده ۵ قانون حکومت نظامی که مهیب ترین اسلحه برای خفه کردن مطبوعات و آزادی قلم است آنهم ناچارم بعرض آقایان برسانم که بدبختانه اگر بماده ۵ عمل بشود علاوه بر آنکه در تهذیب و تنقیح مطبوعات تأثیری ندارد بلکه اثر مسمومی میبخشد زیرا بنده با اجازه آقایان میخوام یک مطلبی را عرض کنم و آن اینست که آید بیکروزنامه اگر بدولت فحش دادند من تصدیق میکنم نباید فحش بدولت بدهند و هر دولتی بایستی با کمال قدرت از طرف مطبوعات و مجلس پشتیبانی بشود تا بتواند خدمت بمملکت بکنند ولی اگر یک مدیر روزنامه آمد و انحراف پیدا کرد نباید او را در زندان انداخت و روزنامه او را توقیف کرد بایستی او را بدادگستری فرستاد و رسیدگی کرد مطابق اصول کلی محاکمه کرد و محکوم کرد و روزنامه او را توقیف کرد و نکته ای که خواستم عرض بکنم این بود که آیه الله زاهد در طرف خوبست یا از یکطرف بنده الان در ردیف مخالفین برنامه دولت اسم نوشته ام نظرم هست بیکروز در حزب دمکرات بیکروزنامه ای یعنی روزنامه دمکرات ایران که ارگان حزب دمکرات ایران است و هنوز هم آملو آرزودارم که انشاء الله حزب دمکرات ایران با مساهم رفقای مانتهنق بشود و تهذیب بشود و اصلاح بشود و موجب سعادت و خوشبختی مملکت بشود بیک حزب که در بزرگترین احزاب میدانند و اکثریت در مجلس دارند میبایستی در روزنامه ارگان آن حزب اقلیت را بنام یاسک بکشند که دنبال اسب رئیس دولت صدا

میکند اما اگر اهانت بدست اگر توقیف روزنامه میبایستی بوسیله ماده ۵ حکومت نظامی بشود این روزنامه و آن نویسنده استحقاق نداشتند که مؤاخذه بشوند و ملامت بشوند که چرا اینکار را کردید؟ چرا باید حساسترین عامل پرورش افکار عمومی است ما اگر مثل دوره بیست ساله بغواهم اجازه نطق و بیان و آزادی قلم ندهیم رجالی که بدرد این مملکت میخورند بیروزی پیدا نخواهند کرد و بنده افتخار دارم از اینکه در این مجلس یازدهم تا آخر دوره مدافع تمام جرایم چه راست، متوسط و خوام بود وقتی در دادگستری اگر کسی بر علیه جرایم بر علیه مدیر روزنامه یا نویسنده اقامه دعوی میکند چون بنده افتخار اینکه وکیل رسمی دادگستری هستم دارم از همین جا تعهد میکنم که برای تمام جرایم جانان در دادگستری بسمت و کالت مدافع انجام وظیفه نمایم (مهندس رضوی - چه خوب بنویسد چه بد؟) فرقی خوب بود با محکمه است ما وظیفه مان وکالت مدافع خوب بیاید است بنابراین بنده پیشنهاد میکنم و خواهش میکنم که هیئت دولت این اصلاح ماده ۵ و ۸ را در برنامه خودشان بکنند باین صورت که برای اجرای ماده یعنی اگر مصالح مملکت و ملت اقتضا کرد جائیکه یک شخصی که بر علیه دولت و ملت قیام کرده است و قصد شورش و انقلاب و بلوا دارد و خواستند او را توقیف بکنند مرجع تشخیص این امر عبارت باشد از دادستان کل، رئیس دیوان کشور، رئیس یکی از شعب دیوان کشور، وزیر دادگستری، وزیر جنگ یعنی وقتی چنین گزارشی رسید برئیس دولت رئیس دولت ارجاع کند باین کمیسیون که بنشینند و تشخیص بدهند که آیا اینطور است یا نه و توقیف مصلحت هست یا خیر؟ در باب ماده ۸ هم بعقیده بنده باید تکلیف توقیف جرایم معلوم بشود و در این زمینه لابد مطالعات و دقت هائی شده است یا رجوع کنند وقتی یک روزنامه نویس از عفت قلم منحرف شد یعنی از طریق خیر و صلاح انحراف پیدا نکرد در آن موقع بیک سازمان مطبوعاتی یعنی خود دولت در مقام تشکیل یک سازمان مطبوعاتی برآید از مدیران صالح جرایم و با اخذ آراء و اکثریتی که از بین تمام مدیران جرایم بعمل بیاید رسیدگی بانحرافات مطبوعات را باین سازمان مطبوعاتی رجوع بکنند یا اگر دولت باز خواهد گفت باین که جرایم از یکدیگر حمایت میکنند و حال آنکه بعقیده بنده روزنامه نویسهای صالح بیش از دیگران از خروج از خیر و صلاح مطبوعات متأثر میشوند یک وضع دیگری تشخیص بدهند که آنهم باز بیک کمیسویی که از قضاة عالی رتبه و بی نظرو مجرب تشکیل میشود و یا از استادان دانشگاه انتخاب کنند ارجاع بشود که وقتی بنده حالا چون آقای قوام السلطنه نشسته اند و حکومت ایشان هست ممکن است عموم آقایان و خود آقای قوام السلطنه معتقد باشند که این اهالی که نسبت بتوقیف اشخاص و جرایم شده است بجا است میگویم اگر فردا دولت دیگری اگر یک دولتی بود که هیچ چیز یا بنده نبود آنوقت این ماده ۵ و ۸ را در اختیارش بگذاریم آیا بمصالح مملکت تمام میشود یا خیر؟ بنا بر این تقاضای بنده این است که اصلاح ماده ۵ و ۸ در برنامه دولت قرار بگیرد و مورد توجه

هیئت دولت قرار بگیرد (یکی از نمایندگان - تغییر قانون که با مجلس است) بیشتنا باید بشود. یک موضوع دیگر که جلب توجه بنده را کرد و آن این است که آنچه بنده در نظر دارم قانون وصول مالیات مدتی سیری شده است و بموجب تصویب نامه ای که گذشته است مشغول وصول مالیات هستند در برنامه دولت هر چه بنده دقت کردم ندیدم که اشاره شده باشد باینکه قانون مالیاتی مجلس پیشنهاد خواهد شد حالا نمی دانم این را ضرورت ندیده اند که در برنامه ذکر بکنند و در این فکر هستند باخیر باینکه باین تصورند که میبایستی باین ترتیب که مالیات وصول میشود وصول بشود بهتر تقدیر بنده در اصل موضوع صحبت دارم و آن این است که میبایستی در قانون مالیات بر درآمد یک مدافه زیادی بشود یک توجه خیلی مهمی بشود با علاقه و جلب نظر متخصصین در این موضوع فکری بکنند یکی از مواد برنامه دولت موضوع یر نامه ۷ ساله اصلاحی دولت است که اشاره کردند بعقیده بنده اگر مادر آمد و پول نداشته باشیم هیچ اصلاحی در مملکت نمی توانیم انجام دهیم و حالا آنچه بنده مشاهده میکنم شاید جناب آقای وزیر دارائی هم تصدیق بکنند اینست که در سال ۱۳۲۵ و در سال ۱۳۲۶ هزینه در آمد را که مقایسه کردیم بنده از روی همین بودجه تصویب شده چاپ شده وزارت دارائی سه میلیارد و پانصد و چهل و هشت میلیون و هفتصد و نود و پنج هزار و دویست و شش ریال کسر بودجه داریم در بودجه تصویبی که چاپ کرده اند وزارت دارائی و دولت کالاهای موجودی خودشان را جزء در آمد حساب کرده اند و باین وسیله کسر بودجه را صورتاً در این بودجه که چاپ شده است جبران کرده اند بنده معتقدم در آمد و هزینه عبارت از آنست که یک درآمد معین و مشخصی بر طبق قوانین مالیاتی و در آمدی که وصول میشود و همه سال باید باشد در آمد باین رقم میگویند نه در آمد بوجودی دولت ما البته ابنیه و عمارات و خالصجات و چیز های دیگر در این مملکت داریم که اگر بر این قاعده آنها را تقویم میکردند ما از هزینه خودمان چندین برابر در آمد داشتیم بنابراین بنده معتقدم که دولت میبایستی یک قانون مالیات بر درآمد که مال دقت هر چه زود تر وضع و بمجلس بیاورد و در آن قانون مالیات بر درآمد دونگه را مورد توجه و دقت قرار بدهد یکی آنکه بر عا یا و افراد طبقه سوم تحمیلی نشود و یکی آنکه از کسانی که در آمد آنها از صورت طبیعی در این مملکت زیادت است بیشتر مالیات بگیرند حالا این قانون مالیات بر درآمد بصورت تصاعد یا هر شکل دیگر جناب آقای وزیر متخصصند و این نظر بنده را استدعا میکنم تأمین بفرمایند (فولادوند - روی کافند بنویسند یا حقیقه بگیرند؟) بگیرند مأمور نشان هم خیلی خوب بود در آنجا بنده نوشته اند که مارقان حال کشاورزان را تأمین میکنم میخواستم بغواهم ولی حالا بمناسبت مالیات بر درآمد و وصول مالیات قرائت میکنم این تلگرافی که از لرستان عده ای از مردم میبکند فقط باندازه قوت لایموت خودشان زمین دارند این تلگراف را مغایزه کرده اند اینجانبان رعایا و کدخدایان طوایف میریک و نورعلی و دلفان لرستان بطوریکه سوابق

امرا که است بیوسته نسبت باوامر دولت مطیع و فرمانبردار بوده اکنون اداره دارائی مأمورینی برای اخذ مالیات مزروعی چهار ساله بعمل فرستاده و مطالبه مالیات ۱۳۲۳ الی سال جاری را میکنند و مبلغی مالیات بهر نفر از ممالک میگیرد یعنی تعلق داده اند درست مساوی است با دو برابر قیمت املاک جان نثاران و به علاوه در مالیات مقرر مبلغ هنگفتی بعنوان جریمه نوشته اند در صورتیکه اگر مالیات هر سال را در موقع خود مطالبه بکنند ممکن بود پرداخت شود با توجه بوضعیت رقت بار ما کشاورزان زحمتکش استدعا دارم بشن توجه فرموده مقرر فرمائید مالیات سالهای گذشته را صرف نظر نمایند که بتوانیم زندگانی خود را در سایه زمامداری محترم ادامه دهیم در اینصورت بواسطه عدم استطاعت پرداخت مالیات حاضریم تمام املاک خود را عوض بدولت بساییم و بازن و بچه خود بجای دیگر رفته رعیتی بنمائیم برای تعیین تکلیف قضی به تلگرافخانه خرم آباد متحصن هستیم عموم رعایای نورعلی و دلفان این آقایان، ما این اشخاصی که تلگراف کرده اند کسانی هستند که جز ملکی که خودشان کشت و رع میکنند ملاک دیگر ندارند یعنی باندازه عائله خودشان کشت و زرع میکنند و بنده میخواستم استدعا بکنم که این را برای این قرائت نکردم که دستور بدهند مالیات از آنها بگیرند برای این بود که مراقبت بکنند در وضع قانون مالیات جدید این اشخاص و این کسانی که آقای قوام السلطنه وعده نوید بآنها داده اند که رفاه و آسایش آنها را فراهم سازند مشمول این قبیل مالیاتها نشوند مالیات را بعقیده بنده باید از کسانی گرفت که در سال بیش از ۵۰ هزار تومان در آمد دارند در مملکت بعقیده بنده در مملکت ایران، در مملکت بدبخت ایران هر کس بیست هزار تومان در سال یا ۳۰ هزار تومان عایدی داشته باشد زندگی اشرافی میکند و بنابر این از این مبلغ که بالا رفت ولو بطور موقت اقتضا دارد دولت برای دو سال، چهار سال، پنج سال مالیات از سرمایه داران درجه اول بگیرد بطور تصاعدی که حتی تصدی نودم برسد مثلا اگر کسی در سال یک میلیون تومان در آمد دارد بعقیده بنده این میبایستی توجه بکنند و علاقه داشته باشد که هم وطنان وهم مملکت او هم رفاه داشته باشند و انشاء الله بعد از آنکه این مرحله تمام شد بعد این پولها را بگذارند رویهم و کسی هم بخل و حسد میکند (فولادوند - اکثریت و کلا باین لایحه رأی نمیدهند) یکی از موضوعاتی که در برنامه دولت بآن اشاره شده است موضوع تعرفه گمرک است که بعقیده بنده بسیار مفید و بجاست که در نهایت مراقبت و توجه این مطلب از مرحله حرف جامعه عمل بیوشد ولو در اینجا بنده از فرصت استفاده میکنم و سر بسته یک تذکراتی عرض میکنم و معتقدم در ضمن اصلاح این تعرفه گمرکی اقتضا دارد دولت نسبت باشیاء لو کس نسبت باین اتمیلهائی که برقراری که بنده شنیده ام در امریکا هم کمتر از این اتمیلهائی در خیابان دیده میشود یک تعرفه گمرکی سنگینی بیندند مملکت ایران تاب تحمل اینهمه تحمل را ندارد (صحیح -)

و اصلاحات این مملکت کرد. موضوع دیگر موضوع مراقبت در وضعیت اجرای این تعرفه گمرکی در سرحدات است بعقیده بنده این مطلب بسیار قابل توجه است و بنده آنچه اطلاع دارم در یک مورد یک مثلی برای آقایان میآورم این زواری که برای زیارت به عتبات رفته بودند برای بنده نقل کردند آتهائی که با گذر نامه و با تذکره و با اجازه رفته اند در گمرک سرحدی شاید متجاوز از ده ساعت، دوازده ساعت، یکروز آنها را بنام تفتیش انشایی، بنام و طرق دیگر نگاه داشته اند برای اینکه در آنجا خجالت میکنند بگویند آقا شما تخلف کرده اید و باید رشوه بدهید ولی بعکس کسانی که بطور قاچاق از مرز خارج میشوند و یک اشخاصی مأمور اجرای این امر هستند، قسم میخورند یک کسی که خودش قاچاق رفته بود میگفت وقتی ما بسرحد رسیدیم شوفر اتوبوس آمد باین جلو تر ازمانفزی ۲۵ تومان گرفته بود تا آن مأمور مرزی رسید این نفری ۲۵ تومان را داد و گفت فوری حرکت کن که داد و فریاد و هبوهای دیگران بلند شد که جلو تر از ما حرکت کرده بودند و تذکره هم داشتند وقتی که بکالمین رسیدند میگفتند چند روز است آمده اید گفتیم ما در روز است وارد شده ایم گفتند ما الان میائیم این است که در این موضوع هم بایستی یک توجه دقیقی بشود. راجع بماده ۳ برنامه دولت طرح قانون کار که اشاره فرموده اند بعقیده بنده تصویب قانون کار یکی از قوانین بسیار ضروری و لازم است و بایستی در قانون کار طوری پیش بینی شود مطالب که رفاه و آسایش کارگر بدبخت مراعات بشود (صحیح است) بنده معتقدم سخنرانی و وعده و نوید بکارگر برای او فایده ای ندارد میبایستی یک قدم عملی برای اصلاح حال کارگر برداشت بعقیده بنده یکی از طرقی که میشود در آمدی برای اصلاح وضع کارگر و زندگانی کارگر پیدا کرد موضوع بانک صنعتی است، دیر و زود یکی از جرایم نوشته بودند فلانی همیشه تکیه کلامش بانک صنعتی است، خوب، ضرورت دارد و ناچار باید اسم برده اما بانک صنعتی، بانک صنعتی بنده بموارد پروانه ها بخرید و فروش جنس، و با استفاده های نامشروعی که در آنجا شده است کار ندارم چون آقایان بن اشاره فرموده اند عرایض را خلاصه کنم و اصولاً هم معتقد هستم این قبیل موارد را در مجلس نباید گفت و بنده سلیقه ام نیست که عرض بکنم مطالب بنده اصولی و اساسی است و الان با دو رقم بنده با آقایان ثابت خواهم کرد که شایستگی و لیاقت این آقای هراتی که در اینجا نشسته است برآب از کارکنان و مدیران و عمال بانک صنعتی بیشتر است، اجازه بفرمائید رقم را بغواهم بعد توضیح بدهم چرا؟ اجازه بفرمائید آقا کلیه در آمد بانک صنعتی ۱۴۸۲۹۱۹۷۴۴ ریال است این کل در آمد بانک صنعتی است کار خانه های عظیم که در این مملکت در شمال و جنوب و شرق و غرب قرار گرفته و حال آنکه بعقیده بنده اگر یکی از این کار خانه های بزرگ دست دولت نبود و در دست اشخاص بود برابر تمام این در آمد هایدی میداشت (مهندس رضوی - آقای کشاورز صدر کار خانه های دولت را نباید دست مردم داد) و هزینه بانک

صنعتی و هزینه کارگر و مغارج و مصالح و این چیزها ۱۵۳۷۹۴۹۷۴۴ ریال است و بودجه سازمانی مرکزی بانک صنعتی که اینقدر قدرت بد بخیر داده است که باین صورت در آورده وضع هزینه و مغارج را ۹۴۶۹۵۳۲ تومان هزینه سازمان مرکزی بانک صنعتی است هزینه اتومبیلها و ماشین نویس ها و بازدهای ویژه و آقایی که از هر جا میآیند یک فشار و صدمه ای بدولت وارد میآورند و بدولت متوسل میشوند و دولت مجبور میشود بآنها و امثال آنها (یکی از نمایندگان - باید اصلاح بشود) که بنده نتیجه ای که گرفتم این است که ۱۵۰۱۷۰۳۲۸ ریال بانک صنعتی ما که میبایستی یکی از منابع درآمد ما باشد ضرر داشته است ، کسر داشته است ، آیا انصاف است در مملکتی که باین سر نوشت دچار است کارخانجات او ضرر بکنند ؟ و حال آنکه بنده نتوانستم این آمار را تهیه کنم که با رقم برض آقایان برسانم هر یک از این ارباب کارخانجات که یک کارخانه بسیار متوسط دارد آن کارخانه سهامش (آقای ملک الشعراء بهار در اصفهان بودید) سهام یک تومان (خود آقای حکمت آمدند مشاهده کردند) یک تومان سی تومان شده بود ما در مملکت بدبختان میبایستی از این کارخانه ها که از تمام کارخانجات دنیا بهتر است میبایستی ضرر ببریم ؟ این انصافست ؟ این مروتست ؟ باید با مملکت ایران اینطور رفتار کرد ؟ بنده عقیده دارم در ضمن وضع قانون کار دولت یک طرحی تهیه بکنند یک فکری بکنند که از همین کارخانجات زندگی کارگر و وضع کارگر اداره بشود (صحیح است) شما اگر فعال بودید با همین کارخانجات و با همین صنایعی که دارید برای تمام این کارگرای خودتان تا حالا خانه ساخته بودید مقدور بود ، شما بجای اینکه هر روز اتومبیل سیستم ۴۷ و ۴۶ تهیه کنید خوب بود یک اتوبوس تهیه میکردید که کارگرای بدبختان را میرود این روز و آن روز (اسدی - جواب میدهم بفرمائید) اما راجع بهبود وضع کشاورزان بنده در اینجا زیاد صحبت نمیکنم و سربسته برض آقایان میرسانم که بقیه بنده اقتضا دارد درآمد کشاورزان را با هر صورتی است بالا ببرند و این صلی نباشد جز با یک انقلاب فلاحی و کشاورزی ، در مملکت ایران میبایستی که بانک کشاورزی سرمایه خودش را در درجه اول برعایا و بعد بمالکین جزه بدهد زیرا اگر کسی آمد بقیه بنده و ۵۰ هزار تومان ، صدها تومان خواست از بانک قرض کند یاو نباید داد ، او استطاعت دارد که برود بیرون پول قرض کند و بیاید ملک خودش را آباد کند و همین عدم لیاقت اوست که با داشتن ملک ۵۰ هزار تومان قرض برای آبادی آن احتیاج دارد محتاج برض از بانک کشاورزی باشد . اینست که بنده عقیده دارم از هم اکنون دولت آقای قوام السلطنه بیسازگاری رهنی دستور بدهند که یک طرح و نقشه و خط مشی برای کشاورزان ایران با دادن وام با ترتیبات دیگر تحت نظر وزارت کشاورزی که خوشبختانه آقای هتل هم تقصص فنی دارند اداره بکنند . بنده از یک نکته ای ناگزیرم ، اسم آقای هتل که آمد یاد آمد و آن این بود که یکروری خدمت ایشان رسیدم در وزارت کشاورزی برای موضوع آبادی لرستان در آنجا از این نکته هم

نمی بایستی خودداری بکنم و از جناب اشرف تشکر بکنم که یکدستوری راجع باصلاحات لرستان به وزارت کشاورزی دادند آنجا رفتم خدمت ایشان عرض کردم آقا راجع بدمایوری ما یک فکری بکنید چون لرستان مرکز دامپروری است و بزرگ ترین سرمایه آنها احشای و اغنامی است که دارند متأسفانه خجالت میکشیم عرض کنم ایشان با کمال صراحت بمن فرمودند که من الان راجع بدمایوری نمیتوانم مطلبی بشما بگویم متخصص نداریم ، بودجه کافی نداریم ، و حال آنکه این یکی از مسائل بسیار مهم ضروری این مملکت است بنده این نکته را عرض میکنم و برایشم خاتمه میدهم و آن اینست که ماده ۶ برنامه دولت مربوط است بزمنه اصلاحات اداری و تقلیل کارمندان ، بنده تصدیق میکنم باینکه در حال حاضر و با وضع مملکت ما دارد نمیشود و نمیتوانیم و مقدور نیست که دست یک مستخدمی که در آنجا بای نحوکان رخنه کرده بگیریم و از ادارات خودمان قبل از پیدا کردن کار او را بیرون کنیم این را تصدیق دارم ولی استعدای بنده اینست از مجلس شورای ملی و توقع بنده اینست از دولت آقای قوام السلطنه که نسبت بدر آمدی که از این بیمه پیدا میشود دیگر مستخدم جدیدی نپذیرند زیرا ملت ایران بیش از این نمی تواند تحمل این قبیل مفتخورها را بکند (صحیح است) خدای واحد شاهد است اساساً اداره دولتی و وزارتخانه ها ریاک محل تقن و اعاشه قرار داده اند ، و در هیچ کجای دنیا اینطور معمول نیست که بیابند برای تهیه نان توی ادارات بروند بنابراین تا حال که تحمیل شده اند باشد از این بیمه دستور بدهند که مستخدم جدید هیچ شغل و هیچ صورت نپذیرند آقا مادر وزارت کشور ۱۵۰ نفر ۲۰۰ نفر منتظر خدمت رتبه ۸ و ۹ و مجرب داریم و هر روز می بینیم میآیند یک فرمانداری با تصویب نامه میفرستند ، یک استانداری با تصویب نامه میفرستند آخر اگر بیابند آقایان از بین منتظرین خدمت دولت اینکار را بکنند همین کار قطره قطره زیاد میشود و بنده حاضرم برای این موضوع یک رقم درشتی تهیه کنم بنده دیگر عرضی ندارم فقط راجع بعوزه انتقاییه خودم سربسته عرض میکنم که لرستان یکی از مناطقی است که شاید نسبت بنقاط دیگر بیشتر احتیاج بسوجه و امان نظر و محبت دولت داشته باشد لرستان منطقه ایست که در تمام ادوار باین مملکت با کمال صداقت و شهادت خدمت کرده است شما اگر در نظر داشته باشید هر ج و مرج و نا امنی که از سوم شهریور در مملکت ما رواج گرفته در هر گوشه ای ، در هر نقطه ای ، هر کسی ، هر شخصی سر به طپسان و خود سری کشید و یکی از زحمات و مشقت های عسوم جمیع دولتها در بعد از سوم شهریور همین قضیه ناامنی و قضیه اقتشاش و قضیه بی نظمی بود اگر آقایان در نظر داشته باشند شاید عده زیادی در اینجا باشند میدانند که در سوم شهریور بزرگترین نگرانی ها از لرستان بود خیال میکردند حالا که دولت ضعیف شده است در لرستان بیش از سایر نقاط اقتشاش و ناامنی خواهد شد در لرستانی که از نقطه نظر سیاسی هیچ نقطه ای مملکت در این ایام بعد از شهریور مثل آنجا نبود در موقعی که جنگ بین المللی بود جنگی بود که نام ایران پل یوری شد ، پل یوری ایران

از این جهت بود که تمام مهمانی که بشکوه دوست ما شوروی فرستاده میشد از کوههای لرستان عبور میکرد از کوههایی عبور میکرد که اگر یک نفر تفنگچی یک نفر بدون تفنگ یک سنگی روی خط آهن میگذاشت تمام این نقشه هارا باطل میکرد و خوشبختانه تمام افراد لرستان با گرسنگی و بدبختی و بیچارگی بعد از تمام مصائبیکه از دولت های قبلی کشیده بودند و شکنجه هائیکه متحمل شده بودند با کمال آرامش با کمال صدق و صفا سرخودشان را پائین انداختند و اوامر دولت را اجراء کردند و بدبختانه کوچکترین توجهی بلرستان تا کنون نشده من این مسائل را با اطلاع جناب اشرف مکرر رسانیده ام و عرض کرده ام و ایشان هم بمن وعده داده اند که انشاء الله برای لرستان فکری بشود و هنوز هم امیدوارم که دولت برای اصلاحات آنرا اقداماتی بکنند لرستان کشت وزری که دارد کندم و ج و تریاک است کندم باندازه ای میکارند که تقریباً قوت خود ساکنین آن محل است و حاصلی که لرستانی زندگی ۴۵۰ هزار نفر عشایر لرستان را اداره میکند تریاک است بنده نمیخواهم عرض بکنم که موافق با کشت تریاک هستم ولی این نکته را ناگزیر عرض میکنم که دولت می بایستی در لرستان وقارس و بعضی از نقاط که واقفاً ممر اعاشه و زندگی آنها این کشت است بوزارت کشاورزی دستور بدهد که یک تفضیه صلی برای جانشین کشت تریاک در نظر بگیرند و بعد کشت تریاک را در آنجا منع بکنند بنده هم موافقم در تمام لرستان در ۴۸۰ هزار نفر لرستانی بنده از روی حقیقت عرض میکنم و قسم میخورم که ۱۲۰ نفر معناد به تریاک تست بعکس نقاط دیگر که خیلی زیاد است آنجا تریاک میکارند و میفروشند ، تریاک نمیکشند و معتاد نیستند . بهداری لرستان سه طبیب داود یکرور من بیش آقای وزیر بهداری رفتم و ایشان عرض کردند ۴۵۰ هزار نفر و ۴۰۰ نفر تریاک در ۵۰۰ فرسنگ عرض و طول سه تا طبیب دارد یک دیبله دو تا معین طبیب و در یکی از بخشهای لرستان یک مرضی پیدا شده بود که گلودرد بود تب شدیدی میکرد و گلوی آنها متورم میشد روزی ۵۰ نفر از آنها میبرد ، روزی ۵۰ نفر میبرد و راه علاج را اینطور تشخیص داده بودند (یکی از آنها بر حسب تجربه و تصادف این قرحه گلو را شکافته بود) که اگر میکشافت صدی ، پنجاه خوب میشدند و صدی ۵۰ میبردند و یک شخصی پیدا شده بود که میرفت بایک جنگالی این قرحه را یاره میکرد و عده ای خوب میشدند این است که بقیه بنده میبایستی باین قبیل عشایری که خدمت کرده ، باین قبیل هشایری که وطنپرستی خودشانرا ثابت کرده اند ، همین جناب اشرف آقای قوام السلطنه شاهند که در همان اوقاتی که گفتگوی موضوع شمال و قضیه پیشه وری بود و سایر نا امنیها و بی انتظامیها در مملکت ایجاد شده بود تمام خوانین لرستان خدمت ایشان میآمدند درخواست میکردند که بآنها اجازه داده بشود با همین لباس یاره با همین تفنگ خودشان بروند و در راه مملکت جانشانی بکنند یک موضوع دیگر راجع بلرستان قضیه پشتکوه است و آنرا من ناچارم برض آقایان برسانم که پشتکوه هم همین مصائب و دردها و بیچارگیها مبتلا است و البته بنده نمیخواهم باز جزه بجزه عرض کنم زیرا این تکرار مکرات است که

فرهنگ نداریم ، بهداشت نداریم اینها را میبایست بطور کلی گوشزد کرد آن نکته این است که در زمان سابق وقتی که شاه آباد غرب متعلق شد باعلیحضرت شاه فقید نسبت بوضع پشتکوه هم مقداری از املاک آنجا بر عنوان اینک والی پشتکوه مهاجرت کرده به بین النهرین و در آنجا بوده سربازها و ارتش وقتی که وارد آنجا شدند املاک را بر متصرف شد آنها را هم وزارت دارائی خود بخود دست انداخته بود و عده ای آمدند در موانع بخشیدن املاک و گذاری که باز ناگزیرم و ناچارم که بعنوان معترضه اظهار تأسف بکنم که وقتیکه در این جا شاه بخشیده شیخلی خان نمیبخشد بود و خدا رحمت کند مرحوم آهی را که باقشاری کرد و فشار آورد که باینها سر و صورت داده شود و آن هم بنده اعتراف میکنم که شخص آقای وزیر دارائی بینهایت حسن نیست و علاقه را دارند و تمام همشان مصروف این عمل شده و از کار دارائی مملکت واقفاً باز مانده اند ، هر وقت بنده رفتم خدمت آقای وزیر دارائی دیدم راجع باملاک شرق و غرب و شمال و غیره مشغولند و تنها کسی هم که قدرت اراده دارد (بدبختانه مدیر کلها اغلب محافظه کارند و میترسند که روزنامه مبادا بهشان فحش بدهد) خود ایشان در تمام جزئیات باید قلم بچشم اظهار نظر بکنند و واقفاً باور کنید کارشکلی است که یک وزیر بانعام این تشکیلات محکمه بدوی محکمه تجدید نظر (خیلی خوب خدا حفظش کند آقای موسوی زاده هم این موقع آمد گفت اعاده دادرسی و حال آنکه اگر قانون اجازه بدهد میتوانیم تصویب نامه و آئین نامه بگذرانیم و آنوقت این آئین نامه و تصویب نامه ارزش و اعتبار دارد و اگر قانون اجازه ندهد نمیتوانیم در اینجا قانون اجازه ندهد و اعاده دادرسی قائل شده است و این هم یک زحمت بزرگ دیگری است برای وزارت دارائی و مردم ، این است که در پشتکوه یک عده مردم بدبخت دچار این مشقت هستند ، ۵۰ نفر نمایندگان ایلات خزلوند ، قلیوند ، مرشدوند ، بایک وضع تأثر آوری آمدند که آقای ملک مدنی و آقایان که منزل بنده آمده اند البته بعضی از آقایان که جزء اعیان و اشرافند که منزل بنده نمیآیند (فولادوند - پیش های والی گدائی میکنند در تهران در صورتیکه اجداد آنها سرحداری میکردند) (رئیس - آقا حرف نزدیک) اجازه بفرمائید عرض کنم بله اینها آمدند ۵۰ نفر نماینده این سه ایل هستند استعدا میکنم ، تمنی میکنم از آقایان باین نکته توجه بفرمائید زیرا این مؤثر در حال چهار ۵۵ هزار نفر مردم بدبختی است که مرز شمارا در عراق نگهداری میکنند و نمیکارند امثال آنهاست که آمده اند در مرز شوروی اسباب زحمت شده اند بیایند مرز داری بکنند توجه بفرمائید این دو دقیقه بیشتر طول نمیکشد بله آقایان آمدند در اینجا و من خدمت آقای وزیر دارائی رسیدم ایشان هم لطف کردند تکرار کردند باملاک غرب که آقا مأمور از املاک آنها بردارید تا محکمه تکلیف اینها را معین بکنند ، اینها کسانی هستند که هنوز چهار ماه است با اینکه وزیر دارائی تکرار کرده و دستور داده وزیر دارائی هم آقای وزیر است میدانید آدم سر سختی است باین حال ۴۰ نفر زاندارم و مأمور املاک

و گذاری جناب اشرف در منزل این مرز دارهای کشور شما روزی ۴۰۰ تومان خرج مرغ و جوجه و فوق العاده و مشروب و غیر مشروب آنها میشود این است که اینها آمدند بمحکمه رجوع کردند محکمه حکم بآنها داده است حکم تجدید نظر ، نوشته اند اعاده دادرسی ما گفتیم قربان اعاده دادرسی مانع از اجرا نمیشود اینطور نیست آقای وکیل ؟ (سید هاشم وکیل - چرا) آمدند حالا قول دادند جناب آقای وزیر دستور دادند والله این ۴۰۰ ، ۵۰۰ نفر در منزل بنده کوجه آبشار در این هوای گرمی که بود در این آفتاب می نشستند هر دمیکه می آمدند رد میشدند بطوری لباس اینها یاره و ژنده بود که پول میخواهند باینها بدهند ، نمیخواهند گدائی بکنند بهشان بر میخورند ، این اشخاص را هنوز راحت نکردند ، یکی بچه های والی است هر روز توی روزنامه فحش به پسران والی میدهند اینها املاکشان را دولت گرفته و تصرف کرده دادگاهی هم هست حکم میدهد می آید میگویند دادگاه ، در فلانجا بر علیه فلان شخص حکم بیجا داده است من هم تصدیق میکنم و نا این بدبختیها که بایستی استعدا بکنم از آقایان که برای خاطر خدا یک توجهی بکنند باین قضایا این است که عرایض بنده گفته می شود خواه دولت گوش بکند ، خواه گوش نکند . بنده باید عرایضم راعرض بکنم یکی هم املاک خالصه است که ارتباط دارد باین آقایان که بنده اطلاع دارم که وضع زندگی قبادیان و ایل کهر بسیار تأسف آور است و خوب نیست در اینجا من مطلب را بیش از این برض آقایان برسانم و تحت تأثیر هو و جنجال رفتن که قبادیان ملک دولت را میخواهد ببرد خوب نیست آقای قبادیان اگر ملکی هم بخواهد بگیرد برای ایلش میخواهد نه برای خودش دوباره وقتی این خالصه شد میگویند این را بدهید تقسیم کنند بین رعایا که رعایا هم همانها هستند بنده هم عرایضم را ختم میکنم و استعدا میکنم توجهی باین مسائل و عرایضی که کردم بشود .

رئیس - آقای وزیر دارائی .

وزیر دارائی (آقای وزیر) - فرمایشات آقای مکی و آقای صدر کشاورز دو قسمت بود یک قسمت در کلیات برنامه وضع مملکت یکی هم در امور مربوط بوزارت دارائی یک قسمت از فرمایشاتی که فرمودند بنظر بنده برای اطلاع از عقاید و افکار آقایان خیلی بجا بود مثلاً ما دانستیم که آقای مکی نظرشان راجع بحکومت نظامی این است که هر دقه که بنشاند حکومت نظامی اعلام بشود اول از مجلس شورای ملی بپرسند (مکی - قانون اینطور میگوید) اما اجرای این قانون در ادوار مختلف تقنینیه غیر از این بوده مکرر در موقوف حضور مجلس شورای ملی دولت حکومت نظامی اعلام کرده و مجلس ایرادی نکرده است بعد از قتل امیری دولت اعلان کرد و مجلس هم وجود داشت آقای ملک الشعراء هم بودند بعد هم استیضاح کردند در حضور مجلس دوازدهم دولت اعلان حکومت نظامی کرد کسی هم ادعا و ایرادی نداشت حالا بنده نمیگویم چرا آقای مکی اینطور عقیده دارند استیضاح ایشان از فضا یا اینطور است خوب البته اگر نظر اکثریت مجلس شورای ملی این باشد البته دولت اطاعت میکند ، ایرادی نیست ، آقای صدر کشاورز هم نظرشان

این است که بایستی اگر قانون حکومت نظامی بر قرار میماند و موادش اصلاح بشود خوب پیشنهاد بفرمائید تصویب میشود و دولتهای آتی هم عمل میکنند یاد گفتگویی برایش نیست ولی تاهست قانون است و باید بآن عمل کرد . آقای مکی میفرمایند قانون مجازات مدنی را بایستی لغو کرد (مکی - عرض کردم طرحی را بیاورید مجلس) اولاً نفوس در دست دولت نیست ثانیاً هستند آقایان نمایندگان گدائی که اگر میخواهند مملکت اصلاح بشود قانون اسلام را اجرا کنند یعنی سارق را دسشن را قطع کنند ، (صحیح است) البته اکثریت هر چه گفت ما اطاعت میکنم آنطور هم گفت اطاعت میکنم . در باب صدی باز زده اضافه که برهیا داده شده است ، خوب در برنامه دولت که قید شده است این یک امری بوده است در غیاب مجلس از لحاظ مساعدت بدعا فاین لازم دانسته است دولت و کرده البته مانند قبلیش بسته بتصویب مجلس شورای ملی خواهد بود مقرر فرمودند این ارفاق تعدید خواهد یافت ، نفرمودند از این خواهد رفت اگر هم مقرر بشود از طرف مجلس شورای ملی که گرفته بشود خوب بترتیبی مصرف خواهد شد که بگویند (ملک مدنی - آقای وزیر دارائی بایستی طبق قانون عمل کرد) آقای ملک مدنی برای تعیین سهم بین مالک و رعیت تا کنون بنده قانونی سراغ ندارم میفرمائید بفرمائید (صحیح است) (زنک رئیس) استعدا میکنم اگر قرار بر این است که اسباب رفاهیت رعایا فراهم بشود و آقای صدر کشاورز هم مکرر فرمودند پس این را باید از یک جایی بگیرند و بدهند و آقایان دیگر در این صدی باز زده که دولت گفته از مالک بگیرند برعیت بدهند زیاد اصرار بفرمائید (سزاور - صحیح است بسیار بجا و بموقع بوده است) راجع باتومبیل ناطق محترم توضیحاتی فرمودند اولاً رفش این ۲۴ میلیون تومانی که فرمودند نیست ثانیاً قبل از اینکه حتی مجلس شورای ملی تشکیل بشود آقای رئیس الوزراء مقرر فرمودند یک کمیسیونی از اشخاص بصیر و بیفرض تشکیل شد و در این کار و در سایر مخارج زائد و غیر ضروری بودجه مملکتی امان نظر دقیق کرد آقای دکتر شفق بودند ، آقای حائری زاده بودند ، آقای وکیل بودند ، آقای دکتر امینی بودند در باب اتومبیل ها این کمیسیون در راپرتی که داده قائل شده است که بعد اقل قلیل تقلیل داده شود و همین طور راجع سایر مغارج (یکی از نمایندگان - رقم چقدر بود ؟) آنقدر که بنده این جا صورت دارم البته در قسمت وزارت جنگش بنده اطلاعی نداشتم ولی (یک نفر از نمایندگان - یعنی هر وزارتخانه ای که ماشین) هر وزارتخانه ای که تارا آن آقایان بیش بینی کرده بودند اجازه بفرمائید عرض کنم صورتی که این جا بنده دارم البته مربوط به ژاندارمری و قشون نیست ۴۶۶ دستگاه سواری و ۲۲۷ دستگاه باری (برزین - مجموع هزینه چقدر است ؟) ۶ میلیون و خورد های

رئیس - ماده ۱۱۲ را به آقای برزین تذکر میدهم قطع کلام نمیشود .

وزیر دارائی - اجازه بفرمائید بنده حواسم یرت نمیشود ، چند دقه هم اگر سؤال بفرمائید بنده حواسم یرت نمیشود بهر صورت در اینکه یک

مقداری اتموبیل، هست که زائد بر حاجت واقعی مملکت و بودجه مملکت است تردیدی نیست و در اینکه بایستی این اتموبیلها تقابل پیدا کند البته دولت در این هم هیچ تردیدی ندارد (صحیح است) حالا یک قدری بالاتر یا پائین ترش بسته به تصمیم مجلس خواهد بود یا کمیسیون مجلس شورای ملی... (سزاوار - تقاضائی بود بنده از رئیس دولت کردم که فوراً بکند)

رئیس - تأمل بفرمائید ماده ۱۱۲ خوانده شود ماده ۱۱۲ را قرائت کنید.

(ماده ۱۱۲ شرح زیر خوانده شد) کلبه قطع کلام واستعمال الفاظ زشت و تعارضات شخصی و هر گونه حرکات و نمایشاتی که موجب بی نظمی مجلس باشد ممنوع است.

سزاوار - بنده راجع باین ماده توضیح دارم.

رئیس - وقت توضیح نیست. بفرمائید آقای وزیر.

وزیر (وزیر دارائی) - عرض کنم کابین کمیسیون تصمیحات دیگری داشت حتی در نتیجه اجرای تصمیحات گفت از انانیه تجملی از عماراتی که مورد احتیاج نیست و گراه کرده اند از ماده اشخاصی که شاید خیلی ضروری نبوده است اعزامشان برای مطالعات بخارجه (عده ای از نمایندگان - هبه شان زیاد بودمانند) خوب حالا جنابعالی دست بالا را گرفته اید بله همانطور عمل خواهد شد خواستم عرض کنم ایراد آقایان در این قسمت ها وارد است و مورد توجه دولت هم بوده است البته طرحش هم تهیه شده و تقدیم میشود و بالاخره برای اینکه اینچنین نباشد که دولت یک چیزی بنظر خودش صلاح ببیند و عمل کند بعد نظر آقایان نمایندگان مخالف باشد ناچار باشد به تجدید نظر، مقصود این بود وقتیکه مجلس شورای ملی افتتاح میشود تصمیم گرفته شود و بموقع اجرا گذاشته شود که بعد هم تخلف از آن ممکن نباشد والا اگر بصرف تصمیم دولت باشد دولت امروز یک تصمیمی میگیرد و فردا، یک دولت دیگری میآید تصمیم دیگری میگیرد بهر صورت اگر درست بود لازم بود که بتصویب خود مجلس شورای ملی برسد یا اگر اختیار میدهند برود کمیسیون.

در باب بانک صنعتی هم مطالبی فرمودند البته بنده نمیخواهم عرض کنم که بانک صنعتی از هیب میر است ایراد ممکن است کرد بجهه کس و همه جا فقط آقایان باید این را در نظر داشته باشند که بانک صنعتی یک محلی بود که مرکز همه گونه تبلیغات غیر عادی و معمول به مملکتی شده بود یک اقداماتی بایستی میشد و لاسو غیر هاد. برای اینکه اساس این کارخانه حفظ شود و از آنجا یک آتشی رخنه نکند و بجایهای دیگر برسد (صحیح است) حالا در ضمن این عمل اگر یک ریخت و یا شاهی شده بنظر بنده معفو است یا اینکه اگر قابل تعقیب بدانید این فداکاری است این دوتا را روی هم نباشد ریخت اجازه بفرمائید طرحهایی که تهیه شده است از طرف آقای وزیر اقتصاد ملی بمرض آقایان برسد و اصلاحی هم که بنظر مجلس شورای ملی رسیده باشد یا بعد از این برسد در آن رعایت بکنند امیدوارم که از هر جهت

تخطی بکنند بعقوبت دیگران بجائی نمیرسد مملکت ولو تخطی قوم هفتتنه در قوه مجریه باشد، اما راجع بوزارت دارائی چند توضیح فرمودند یکی راجع به بودجه بود که همین بودجه جایی خدمت جنابعالی هم هست بنده اولاً نفهمیدم سه میلیارد کسری که فرمودید از کجا در آمده، مطالعه بفرمائید جنابعالی این بودجه را بنده حالا میخوانم، نوشته است مخارج هفتصد و هفتاد و شش میلیون تومان درآمد بدون موجودیها که میفرمائید بانصد و پنجاه و پنج میلیون تومان حالا این چطور سه میلیارد تفاوتش میشود بنده نمیدانم. (کشاورز صدر - بنده حساب کردم) حسابش را بفرمائید بنده هم یاد میگیرم، بعد در خارج بفرمائید (خنده نمایندگان) عرض کنم این طور که سه سده میفرمائید هفتصد و هفتاد و شش میلیون تومان مخارج است و بانصد و پنجاه و پنج میلیون تومان درآمد یعنی دو صد و بیست میلیون تومان نه سیصد میلیون تومان و اما چرا این نوشته شده هشتاد و پنج میلیون کشته دیگر بنده خیال میکنم بالاترین دلیل دلیل حسی است و عیان، گفت پنجاه دلیل من میآورم که توی این حوض آب نیست گفت وقتی پنجاه دلیل را شردی من دست میکنم زیر آب و میگویم این آب است دلیل دیگر نمیخواهد، ششماه مالیه مملکت کشته، مخارج مملکت را با همین کسر بودجه که میفرمائید پرداختیم اینهم صورت موجودی خزانه است مال پریروز، که ما ۲۶۹۹۰۰۰ لیره موجود داریم باضافه آن اسعار جدیدی که هست مطابق آن صورتی که اینجاست ۳۵۰۰۰۰۰ تومان در صورتیکه علاوه بر این مخارج مملکت و علاوه بر موجودیهای فعلی چهل و پنج میلیون تومان هم قرض این مملکت در ظرف این هفت هشت ماه اخیر پرداخته ایم (احسن است) (حاذقی - بیخودی که جنابعالی ایمان ندارند) اما حالا که خودمانیم از این بگذریم، کسنداهام آیند متحصن میشوند میگویند از شان مالیات نگیرند املاک و گذاری راهم که بگذارند و نوروند بدون رسیدگی، کارخانجات هم که از این بدتر اداره نمیشود، منتقدین که برجای خودشان نیستند ایلات هم که پدرانشان خدمت کردند و مرز داری کردند اشخاص مختلف هم که دارند اینجا زندگی میکنند، پس مخارج مملکت از کجا بیاید؟ اگر جنابعالی از کسانی بودید که میفرمودید مخارجی نکنیم مالیات هم نگیریم بنده موافقم، میفرمائید سر تا سر لستان بهداشت تدارک فرهنگ ندارد مدرسه ندارد، بادت لوزین عمل میکنند میخواهد درست عمل بکنند با چه عمل بکنند و تأمین بکنند؟ بفرمائید که اینها را چطور تأمین کنیم؟ پس از کجا باید بیاید؟ این معجز از این دولت بر نیاید، اگر جنابعالی کسرا سراغ دارید که هیچ مالیات نگیرد و همه مخارج مملکت را تأمین کند در آمد هم از هزینه زیادتر باشد بفرمائید بنده فوراً جایم را تقدیم کنم بجنابعالی (بهادری - پس گرفتند قربان) یک مسائل دیگری بطور کلی فرمودند آقای کشاورز امروز که بنده نفهمیدم، آنرا قرائت کردند از یک روزنامه ای و بنده نفهمیدم ایرادشان کجا بود و راجع بخرید اتموبیل، حالا اصل خرید اتموبیل زائد است

باید کسر کرد آن بجای خودش، اما دولت تصویبنامه ای صادر کرده بود که اگر بنا باشد اتموبیلی خریداری شود بایستی برخی تعیین شده بر طبق اصول از طرف اطابق بازار گازی خرید شود و در نتیجه اجرای این تصویبنامه یک مبالغی بجزانه مملکت کم شده، اگر این تصویبنامه صادر نمیشد ممکن بود از بازار آزاد بخرند و گرانتر بشود چنانکه در چند مورد شد که این هم یکی مربوط بوزارت دارائی بود، یکی دیگر هم راجع بجمع آوری غله بود و دیگری راجع بدخانبات، چند تا اتموبیل خریده بودند، یکی هم برای چند تا دیگر از دوایر بنرخ بازار آزاد وقتیکه بنده ملتفت شدم که اینطور است بمرض آقای رئیس الوزراه رساندم موافقت فرمودند که بهر صورتی بود یک تصویبنامه ای صادر کردیم هشتاد هزار تومان کز باندی گرفته بودند پس گرفتیم حالا چه ایرادی هست که چرا این تصویبنامه صادر شده؟ تصویبنامه که بجزانه مملکت ضرر رسانده، بنده نمیدانم ایراد کجا بود؟ بنده نفهمیدم که اصلاً تصویبنامه باستاندهام تصویبنامه هشتاد هزار خوردهای تومان پس بگیریم؟ یا بخانه مالیاتی که قبلاً پرداخته بودیم، (احسن است) اما اینکه فرمودند قانون مالیات بر درآمد موعدهش سر آمده است و در این برنامه نیست که بخواهیم تقدیم کنیم بقدری مطلب از بنده پندیهیات دنیا بود که حاجت بند کرات نداشت بخصوص در خود برنامه بطور کلی قید شده است ماده ۹۹ که کلیه قوانینی که لازم باشد در دست تهیه است و آنرا تهیه میکنیم و تقدیم میکنیم، عرض کنم حضورتان البته این قانون مالیات بر درآمد کلیه امور مالی مملکت بود چه سال گذشته مملکت بودجه امسال مملکت یک مخارجیکه ما میکنیم اینها همه قانون میخواند و تصویب مجلس شورای ملی و باید تهیه بشود تقدیم هم شود، و بدون تصویب مجلس شورای ملی هیچ قانونی صورت قانونی ندارد ولی در قیاب مجلس از جهت ضرورتی که برای مخارج مملکت بود دولت قائم مقام مجلس بوده است و آن تصویب نامه را گذرانده است (دکتر معظمی - مالیات از مختصات مجلس شورا ملی است و حقوق ملت است) (صحیح است) عرض کنم ما که این حق را سلب نمیکنیم اجازه بفرمائید، حق مجلس شورای ملی را بر فرض بنده هم اینجا بیایم و بخواهم خدای نکرده از حدود خود تجاوز بکنم و یک عرض غیر واقعی بکنم و بخواهم حقی را سلب کنم که نمیشود، کسیکه نمیتواند سلب کند، حق مجلس شورای ملی مسلم بهداشت تدارک فرهنگ ندارد مدرسه ندارد، بادت لوزین عمل میکنند میخواهد درست عمل بکنند با چه عمل بکنند و تأمین بکنند؟ بفرمائید که اینها را چطور تأمین کنیم؟ پس از کجا باید بیاید؟ این معجز از این دولت بر نیاید، اگر جنابعالی کسرا سراغ دارید که هیچ مالیات نگیرد و همه مخارج مملکت را تأمین کند در آمد هم از هزینه زیادتر باشد بفرمائید بنده فوراً جایم را تقدیم کنم بجنابعالی (بهادری - پس گرفتند قربان) یک مسائل دیگری بطور کلی فرمودند آقای کشاورز امروز که بنده نفهمیدم، آنرا قرائت کردند از یک روزنامه ای و بنده نفهمیدم ایرادشان کجا بود و راجع بخرید اتموبیل، حالا اصل خرید اتموبیل زائد است

میلیون تومان اگر ما میخواستیم بگیریم که بدون تصویب مجلس شورای ملی مالیات نمیشود گرفت خرج اتموبیل هم نمیتوانستیم بکنیم اصلاً یک صفحه کاغذ هم نمیشود گرفت چون مجلس شورای ملی نبود که ما بیاییم اجازه بگیریم که آقا کدامش را بکنیم و کدامش را نکنیم، نمیشود گفت این یکیش درست است و آن یکیش درست نیست (عباس مسعودی - همه اش غلط است) مجلس شورا ملی که نبود ما بیاییم از مجلس استعفاء بکنیم، این باقی میماند فقط بتشخیص دولت که میگفت من اینجا صلاح میبینم میشود و این را نمیشود کرد بنا بر این هم خرج اتموبیل را میشود کرد و هم خرج انتخابات را بایاید ما برویم بسمت افراطیاست عادی اگر بسمت افراط میخواستیم برویم یک دینار مالیات نمیتوانستیم بگیریم ولی وقتی این را فرمودید که در نتیجه وضع معیشت ناچار بودیم که یک پولی بگیریم تشخیص در دست دولت میماند و راه دیگری نداشت (دکتر معظمی - ولی این دلیل نمیشود که قانون اساسی ایامال شود وضع مالیات از مختصات نمایندگان ملت است) راجع بقانون مالیات بر درآمد هم عرض میکنم قانون اساسی میگوید قانونی که از مجلس شورای ملی گذشت لازم الاجرا است قانونی بود، قانون مطاع و متممی که از مجلس شورای ملی گذشته قانون آبان ۳۲۲ است که در زمان دکتر میلیسیو تصویب شد این قانون یا باعتبار خودش باقی است یا باقی نیست، مادام که مجلس شورای ملی آنرا نقض نکرده این قانون باعتبار خودش باقی است، کاری که دولت کرده است کمتر از صدی هشتاد مالیات گرفته است یعنی موجب تصویبنامه گفته است که از آن آقایانیکه باید صدی هشتاد و صدی شصت و صدی چهل و پنج بگیرند صدی سی بگیرند ما کمتر گرفته ایم، مایشتر که نگرفته ایم اگر مجلس شورا ملی عقیده اش بر اینست که بایستی همان صدی هشتاد گرفته شود جای دوری نرفته باز هم میگیریم، آقای دکتر معظمی شما که استاد حقوق هستید ما که بیشتر نگرهتیم از مردم که بفرمائید قانون ایامال شده ما بموجب آن قانون تا این دقیقه که اینجا ایستادهام حضور شما کمتر گرفته ایم بفرمائید چرا کمتر گرفته ایم؟ از فردا میگیریم از آنهایکه معاف بوده اند (حائری زادم از آنهایکه گرفته شده است نباید گرفته شود) همچو چیزی نیست عجالة بنده اینطور میبینم که نکات بخصوصی که جواب نگفته باشم نیست فقط یک موضوع کلی هست عرض کنم بعقیده بنده در مملکت ایران بعد از مقام سلطنت که لایتقیر است عجالة مقام ثابتی که باقی مانده مجلس شورای ملی است که در ظرف ۲۰ سال تغییر و عزل و تبدیل هم نیست ولی در حکومت مشروطه دولتها مدام ممکن است تغییر کنند بروند و بیایند باین جهت میفرماید عرض کنم وقتیکه مقام سلطنت هم بنا بصریح قانون اساسی استعفاء نیستند استعفاء نیستند مجلس شورای ملی بصلاح خودش و بصلاح مردم باید سمی بکنند که همینطور که قانون گفته است عملام یک قوه محکم مرکز نقل امور و قابل احترام عامه باشد، وقتیکه در بیان مجترم صحبت میفرمودند گوش دادم دو مطلب شنیدم که حقیقه متأثر شدم

یکی اینکه فرمودند منتظر بودند در قیاب مجلس اصلاحات بشود مثل اینکه مجلس شورای ملی مغل اصلاحات است (مکی - کی همچو حرفی زده) (دکتر مجتهدی - ما میخواستیم که خراب نشود) آقا شما که صحبتی که نکردید من خواستم جواب آنهایکه صحبت کردند داده شود، عرض کنم اگر میفرمائید گفته نشده صورت جلسه حاضر است، آقای کشاورز صدر هم فرمودند طرح مبارزه با دزدی بدهند که شروع بکنیم برسیدگی اول از مجلس هر کس البته برای خودش یک نظریه سیاسی دارد بنده خیال میکنم نظر بایستی که مجلس شورای ملی دارد بایستی همه آقایان یعنی هم دولت هم خود آقایان و کلا سمی بکنیم که احترام مجلس شورای ملی را روز بروز زیاد تر بکنیم (صحیح است) مجلس شورای ملی از روز افتتاح و تأسیس همیشه منادی استقلال ایران و محافظ حقوق و استقلال ایران بوده (صحیح است) این مطلب در آتیه هم خواهد بود و منظورم از این عرضی که کردم این بود که هر چه حیثیت مجلس شورای ملی بیشتر باشد بهتر خواهد بود ما اولاد آن کسی هستیم که کتبی اش را بعد از ۲۵ ماه میخوانند، میگویند منم داریوش پسر اساس پادشاه ایران پادشاه پادشاهان، پادشاه بزرگ وقتی این مملکت را با مسیر بردن باید نگاه بداریم باید خودمان معتقد باشیم که مرد بزرگ و دارای عقاید عالی هستیم، آنچه که داریم از دست نمیدهیم و نمیکند این سارین از خارج از مجلس یک رخنه ای در حیثیت مجلس بکنند چه رسد خودمان (صحیح است) البته بنده هم قبول دارم که اظهارات و بیانات آقایان نمایندگان در مجلس مظهر افکار عامه مردم است، پس اشخاص مختلف، طبقات مختلف نظریات مختلف دارند و چون نمایندگان محترم هم نماینده ملت هستند منفسس میکنند عقاید مختلف مردم را، این درس تردید نیست، اما این عقاید مختلف را باید طوری باهم تلفیق بدهیم، رفق بدهیم که بالاخره بمنفعت مملکت باشد، و البته تردیدی هم ندارم که این مجلس هم بنوبت خودش مثل جلسهای قبل خدمات بزرگ خواهد کرد (نمایندگان - انشاء الله) ولی خواستم عرض کنم که مبارزه با دزدی از اهم مسائل لازم این مملکت است (صحیح است) ولی نه اینطور که ما خودمان طوری بکنیم که در انظار بگویند که صاحب یک لکه ای هستیم بنده اگر شخصاً بخودم این اجازه را بدهم که در حضور آقایان این راعرض کنم میدانم همه آقایان که من از محاسبه باکی ندارم صد بار هم اگر کمیسیون تشکیل شود وضع بنده وضع آن بهلول است که گفت بیایید قیامت گیری درست کنیم حساب او حساب شولاش بود و بیکدست رختش که وقتی حساب میکردند میرفت کنار ولی میخواستیم این راعرض کنم آقایان طوری بفرمائید که مشکل کار از ریشه حل بشود، آخر این دزدی که میفرمائید این چرا در مملکت ایجاد شده؟ و چرا رواج پیدا کرده؟ و بالاخره معنایش چیست و چرا شده است؟ و چطور نباید بشود؟ یک کله بنده خدمتتان عرض میکنم، از این فقری که از قدیم گفته اند که کاد افقران بیکون کفرأ بجائی رسیدیم که مخارجی کدر روزهم میکنیم متناسب با ثروت و درآمد است (صحیح است) صد هزار بار اینرا زیرو رو کنید نتیجه اش غیراز

این نخواهد بود حالا آقا ما بایستی که بوسایلی که اسباب رخنه و خلل در سایر شئون اساسی مملکت مانع شود می بکنیم که هر چه زودتر ثروت مملکت ما زیاد بشود و بتدریج که ثروت اضافه بشود مخارج پیش بینی شده مملکت و حوائج عمومی ملت را اضافه میکنیم و مخارج را بالا میبریم و یا اگر این نمی شود راه دیگرش این است که از مخارج خود بکاهیم غیر این دو راه همین است که هست هزار گونه تغییر بدهید هزار نفر را بردارید و هزار نفر را بجایش بگذارید تا این علت العلل برطرف نشود سرچایش هست تا اساس اصلاح نشود کار مملکت ما بجایی نرسد (بناقلیچ - بیکانه راه تولید سرمایه است) بیکانه راه بفرمائید تولید ثروت است با سرمایه عرض کنم که این عمل ما است حالا حکومتی ما چه جور بفرمائید باید تشکیل شود یا بایستی طوری کرد که این دستگاه اداری روی پای خودش مستقر باشد و مسلم بتواند کار خودش را بکند در حدود مقرر متناسب با توانایی مالی در مملکت (مهندس رضوی - تصفیه هم بشود) برای تصفیه شدنش باید رسیدگی کرد و اشخاصیکه زندگی خودشان را با درآمدشان تطبیق نمیدهند کنار بگذارید آقا این کار مشکلی نیست ، دستگاه دولت آقا بایستی مأمورین دولت بدانند که در خدمت دولت حیثیت میخواهند بدست بیاورند نه پول و ثروت ، پول و ثروت از خزانه مملکت ممکن نیست پیدا کرد . اگر بخواهند دنبال ثروت بروند باید بروند کنار تجارت بکنند کار های آزاد بکنند یا اینکه ارت داشته باشند ، از قدیم داشته باشند از کار های تجارته داشته باشند و برای تأمین این منظور مادامیکه زندگی عمومی را طوری نگرفته اند که آن مستخدم دولت با آن حقوقی که بهش میدهد بتواند معاش بکند این موازنه حاصل نمیشود حالا بنده زائد بر این عرض ندارم تمام فرمایشات جنابعالی هم که باید جلوگیری کرد و فرمایشات آقای دکتر رضوی هم که بایستی جلوگیری از دزدی و رسیدگی کرد این بجای خودش صحیح است اما در ضمن اینکه آن کار را بکنیم برای اینکه دوباره برنگردیم بجای اولمان بایستی این مسئله اساسی در نظر بگیریم (صحیح است) این است که این موضوع برنامه اقتصادی را درست توجه فرمودند آقای رئیس الوزراه و درش بسط مقال دادند و امیدواریم در آینده این خدمت بزرگ را بکنیم حالا رویهم رفته همه امور دنیا ممکن است یک مشکلاتی داشته باشد یک نتایج مطلوب و یک نتایج غیر مطلوبی ، خوب و بد همیشه باهم است ، بنده شخصاً اینطور می بینم ، کار در ایران از بعضی جهات از همه جای دنیا آسان تر است و از بعضی جهات از همه جای دیگر دنیا مشکلتر است ولی بنا بر این است که مجال بشود بدانیم کجا میتوانیم برویم و فکر کنیم باچه وسایلی میتوانیم والا تمام خوبیهای دنیا را در آن واحد فکر کردن که میخواهیم این موجب یک تشتی میشود که بامال بشر مت تمام خواهد شد ، بدون یک نقشه مثبت و بدون یک ریخت و باشهای در اطراف مشکل است باین نتیجه رسیده گفته اند از قدیم : آسبناک دهمزار منی - بدو مرد از کمر بگرد اند ، ایک از زیر برزبر برن - بهزار آدمیش نتواند ، خراب کردن آفاکار خیلی آسان است ، در این دوره آنچه که

میخواهم عرض کنم و بهش مؤمن هستم نتیجه زحمات دولت این بوده که وحدت مملکت ایران تأمین شده (صحیح است) و امیدوارم بهیچ وجه از هیچ روی بهیچ طریق هیچ گونه رخنه ای در این وحدت ایجاد نشود (انشاءالله) و زمینه تهیه شده است که آقایان فنارغ بنشینند و اصلاحات اساسی برای مملکت بکنند این خدمت خیلی خدمت بزرگی است و در تاریخ ارزش زیادی دارد (احسنت) .
رئیس - آقای اردلان .
مکی - اخطار نظامنامه ای دارم .
رئیس - روی چه ماده ؟
مکی - ماده ۱۰۹ .
رئیس - چه شده است آیا شما بیانی کردید که تحریف شده .
دکتر اعتبار - چرا تبعیض قائل میشوید ؟
مکی - بله تحریف شده و اگر تحریف شده قضاوتش با مجلس است ایشان فرمودند من گفتم دزد را دستش را نبرید ، بنده کی گفتم دست دزد را نبرید ؟ گفتم مجازات کنید .
رئیس - ایشان گفتند ؟ آقای اردلان .
اردلان - در اواخر دوره چهاردهم بنده نسبت بزمامداری جناب اشرف آقای قوام السلطنه اظهار تمایل کردم دو هفته قبل هم همین تمایل را تمهید کردم حالا هم بنام موافق این جا آمده ام و از برنامه دولت دفاع خواهم کرد البته جناب آقای وزیر دارائی یک قسمت از کار بنده را تسهیل فرمودند و سرانجام هم ببرنامج دولت رأی اعتماد خواهم داد یک جهت اصلی که باعث شد بنده در دو هفته قبل که تمایل نمایندگان مجلس شورای ملی را خواستند بنده مجدداً نسبت بجناب اشرف آقای قوام السلطنه اظهار تمایل کردم علتش مقایسه وضع آخر سال ۲۴ بود با وضعیت حاضر موقعی که دقایق آخر مجلس چهاردهم منقضی میشد چون بنده افتخار نمیکردم که دوره چهاردهم را داشته ام و از این مجلس شورای ملی بسوی منزل میرفتم یک قلب بسیار نگران آمیخته با اضطراب داشتم و حتی خوشبین ترین اشخاص هم در همان روزها نمیتوانستند پیش بینی بکنند که وضعیت مملکت چه جور خواهد شد (صحیح است) و حال که وضعیت مملکت ما باین منوال است و خوشبختانه مشکلات بسیار عظیمی که داشتیم حل شده و آذربایجان عزیز بازگشته و آن افق تاریکی که داشتیم امروز مرتفع شده است البته وظیفه من بود که بچنین شخص توانائی اظهار تمایل بکنم (صحیح است) در برنامه ای که جناب اشرف آقای نخست وزیر به مجلس شورای ملی تقدیم فرمودند خودشان متذکر شد که موقوفیت ایشان بیشتر موهون توجهات علیحضرت همایون شاهنشاهی است : بنده گمان میکنم که تمام ملت ایران همین نظر را که جناب آقای قوام السلطنه اظهار فرمودند دارند و این توجهات شاهانه کمک شایانی بیهودی وضع کشور ما بوده است بنا بر این بنده هم بنام یک نماینده ملت ایران از این عنایات ملوکانه سیاستگزاری میکنم و امروز هم که یک جراحی نازوی برای اعلیحضرت همایونی در پیش است از خداوند متعال سلامتی ایشانرا مسئلت مینمایم (صحیح است) در روز ۴ شبه که ما برای اسم نویسی

برنامه آمده بودیم یک عده زیادی از آقایان تشریف آورده بودند در این موقع آقای گرگانی گوی سبقت را ربوندند . چیزی که مرا تشویق کرد پیام در این برنامه اسم نویسی بکنم که باید عرض کنم و گمان میکنم که آقایان اعضاء محترم فراکسیون حزب دمکرات هم با این نظر من موافق باشند و آن این بود که بنده تصمصیم دارم شاید تمام آقایان هم تصمصیم داشته باشند که دولت حاضر را در تمام دوره یازدهم نگاهداریم (صحیح است) برای این که که آن تجربه تلخی که در دوره چهاردهم ما داشتیم هر سه ماه یک برنامه و یک دوشنبه بود دیدیم که چه نتایجی باز آورد و امروز هم انشاءالله تصمصیم داریم که این دولت را نگاهداریم ، تقویت بکنیم تا این که موفق شود در مملکت یک اصلاحاتی بنماید باین نظر این اولین و آخرین فرصتی بود برای یک نماینده ای که بتواند در برنامه دولت حاضر صحبت کند دیگر مجالی نخواهد بود برنامه یکی دولت هم یکی و تا آخر دوره انشاءالله بتوانیم کاری بکنیم . اما در خود برنامه که دولت آقای قوام السلطنه تقدیم فرمودند البته مثل تمام برنامه ها دو قسمت دارد یک قسمت مربوط سیاست خارجی ، یک قسمت مربوط به سیاست داخلی بنده تأیید میکنم نظریه دولت را در سیاست خارجی به این عبارت که ما نباید دوستی خودمان را با دول همجوار کاملاً محفوظ نگاهداریم ما سه دولت بزرگ قریضای متمادی دوست بوده و خواهیم بود نمیتوانیم دوست نباشیم ما مرز های بسیار طولانی داریم که سرتاسر با خاک شوروی دیوار بندی هستیم بسیاری از کالاهای مملکت ما در مرز شمالی است که از دریای آزاد دور است و غیر از اتحاد جماهیر شوروی بازاری ندارد کسانیکه در شمال ایران بودند این حقیقت را درک کردند و بسیار کالاهائی است که از همسایه شمالی اتحاد جماهیر شوروی میآید و سواحل جنوبی ما با دریای آزاد وصل است بنا بر این ما بحتاج ما از دریای آزاد میآید صادرات ما که انشاءالله کوشش باید بکنیم که روز بروز زیاد تر شود باید از دریای آزاد برود بنا بر این بادو دولتی که در دریای آزاد هستند ناگزیر هستیم دوستی داشته باشیم ، با ممالکی مثل دولت انگلستان و آمریکا ناگزیر هستیم دوستی داشته باشیم بنا بر این دوستی با این سه دولت از وظایف ماست و بنده خواستم در این جا عرض کنم که هر مقامی ، هر مرکزی بخواهد در دوستی ما با این سه دولت اغلال بکند ما با او مبارزه خواهیم کرد (صحیح است) اما در شرق خودمان هم با دولت دوست خودمان افتناستفان همجوار هستیم و موضوع آب هیرمند از طرف دولت توجیه شده خواهد شد و انشاء الله این نقیصه هم رفع میشود و گزارش مثبتی مبنی بر خاتمه این امر از طرف دولت مجلس شورای ملی ایران تقدیم خواهد شد و اما در قسمت سیاست داخلی من بسیار متأسفم از اینکه دوشنبه روز از مخالفین محترمی که در مجلس شورای ملی امروز صحبت فرمودند بسیار نکات کوچک و مختصر را تذکر دادند ولی از قضیه باین همی آذربایجان که از مسائل مهم داخلی و از وظایف داخلی ما بود کوچکترین اشاره ای فرمودند در صورتیکه یکی از قضایای مهمی بود تحولات بسیار بزرگی بود که در تاریخ مملکت ما رخ داده بود و اگر این قضیه بخواهی و بسرعت میتوانیم اصلاحات لازم بکنیم اگر که در حزب نواقصی

خاتمه پیدا کرد ما نباید از اهمیت آن بکاهیم قضیه بسیار مهم بود اگر دست توانای جناب اشرف آقای قوام السلطنه توانست این قضیه را بزودی و بسرعت خاتمه بدهد ما نباید منکر بشویم که این قضیه یکی از معضلات کشور ما بشود (صحیح است) و من بسیار تأسف خوردم و انسرده شدم که چه طور شد مسائل بسیار کوچک را آقایان تذکر دادند و این مسئله بسیار مهم و حیاتی را آقایان تذکر ندادند (فولادوند - بی انصافی آقایان بود) بله در سیاست داخلی ایران جناب اشرف آقای قوام السلطنه یک اقدام بسیار اساسی فرمودند که شاید بتوان گفت وظیفه دولتی خودشان نبود ولی از لحاظ مصلحت مملکت بسیار مفید بود بنظر بنده این موضوع ایجاد حزب دمکرات ایران بود (صحیح است) این را بنده لازم دیدم چون نماینده محترم آقای کشاورز مدر هم اشاره فرمودند درین قسمت چند کلمه عرض کنم ، مملکت حزب لازم دارد و حزب دمکرات یکی از بزرگترین حزبهای است که تاکنون در مملکت بوجود آمده است ، باید بفتح مملکت استفاده بکنیم و بنیروی این حزب موفق باصلاحات بزرگی در مملکت بشویم متأسفانه همین دو نفر آقایان نمایندگان محترمی که درین جا صحبت فرمودند از اعضاء همین حزب دمکرات بودند و من در صورت مخالفیتی که نگاه کردم دیدم که بسیاری از آقایان نمایندگانی که بنام مخالف اسم نویسی کرده اند عضو همین حزب بوده اند (امینی - زهی ناسیاسی) و آنچه که بنده در این مدت مشاهده کرده ام حزب دمکرات ایران بسیار نسبت باین آقایان با محبت بود ، با حقیقت بود ، محبتی که بنده تصور میکنم هیچ مادری نسبت بفرزند دلپسته خودش نداشت (خنده نمایندگان) بسیاری از مادرها مایل هستند چنین محبتی بکنند و نمیتوانند بکنند حالا چه طور شد این فرزندان عزیز (فولادوند - ناخلف) از چنین مادری جدائی کردند بنده حالا نمی خواهم از آقایان سؤال بکنم و نباید هم بکنم زیرا الناس مسلطون علی اموالهم و انفسهم ولی این دل من متأثر بود که یک حزبی آمد خدمتی به مملکت بکند بنام آقایان هم کمال محبت را بکند ولی امروز اینطور با او مخالفت میکنند (یکنفر از نمایندگان - بدون استخفاف) من با یکی از این آقایان نمایندگان محترمی که عضو حزب دمکرات بود در وقت بود بیرون صحبت کردم چون باو خیلی علاقه داشتم او بنده شمای اظهار فرمود که بله این حزب نواقصی دارد ، معایبی دارد و - انجام بین گفتند اگر آقایان حزب راشما اصلاح فرمودید من بر میگردد و حتی یک عبارتی فرمودند که من خجل شدم گفت دست شما ها را خواهم بوسید من میخواهم بگویم که کفر از ما کی باید حزب دمکرات را اصلاح بکنند اگر ما کمر همت بیندیم اگر تقصیری دارد باید نقیصه اش را رفع کنیم ... (نورالدین امامی - آقایان مربوط به برنامه نیست) .
رئیس - در موقعی که برنامه دولت مطرح است در هر قسمت ناطق می تواند صحبت کند (صحیح است)
اردلان - بهر حال بنده اعتراف میکنم و هرص خودم را تکرار میکنم که اگر یک حزبی در مملکت لازم است و ما معتقد هستیم که بنیروی آن در مملکت میتوانیم اصلاحات لازم بکنیم اگر که در حزب نواقصی

مشاهده بکنیم غیر از این که ما خودمان او را اصلاح کنیم کی باید اصلاح کند ؟ آیا میشود از خارج مستشاری آورد ؟ ابتدا ، و رهبر حزب دمکرات ایران کدام وقت مخالف بوده است که اگر ما خواستیم اصلاحی بکنیم بگویند خیر ، همیشه ایشان پیشقدم بوده اند از برای اینکار ، این است که بنده عقیده ام است که آقایان که داخل این حزب بودند اگر نواقصی مشاهده میکردند خوب بود میفرمودند و ما هم در رفع این نواقص اقداماتی میکردیم و اما در قسمت بیاناتی که آقای کشاورز صدر از عده فرمودند ، فرمودند باینکه باید مبارزه کرد بند خیلی بالاتر میگردد میگویم باید باینکه جهاد کرد تنها مبارزه کافی نیست و این چیزی نیست که تنها ایشان بگویند تمام افراد این مملکت تمام اشخاصیکه باین مملکت علاقه دارند معتقدند که بایستی با دزدی جهاد کرد ، با فساد جهاد کرد و بنا بر این اینکار خواهد شد و مسلماً هم خواهد شد . ما بدولت مجال بدهیم خواهیم دید که بتدریج تمام این کارها خواهد شد منتهاش یک دولتی که در ظرف یکسال و نیم نصف مدت را توجهش معطوف به امور آذربایجان و مسائل مهم خارجی بود وقت این را نداشت که بتواند تمام این کارها را بکند ، آخر ما باید انتظاری داشته باشیم که آن انتظار مقدور باشد و آن انتظار ما این است که انشاءالله دولت رانگه بداریم و او را تقویت کنیم ، پشتیبان او باشیم ، قدم بقدم تا اصلاحات را شروع کند . اما در قسمت استقلال قضات اتفاقاً بنده خودم هم رفته بودم اداره قوانین مجلس شورای ملی خیلی علاقه داشتم باین موضوع مطالعه کردم حالا چون این موضوع بیان آمد از آقایان نمایندگان محترمی که درین قسمت مطالباتی دارند مخصوصاً آقای شریعت زاده خواهش میکنم توجه فرمائید آنچه را بنده مطالعه کرده ام در قانون اساسی یک ماده ای دارد که میگوید تفسیر قانون از وظایف مختصه مجلس شورای ملی است بنا بر این که کیسیون قوانین دادگستری که در ۲۶ مرداد ۱۳۱۰ اصل ۸۲ قانون اساسی راجع به استقلال قضات تفسیر کرده بعقیده بنده اصلاً نمیتوانسته این کار را بکنند برای اینکه در اصل ۸۲ قانون اساسی میگوید : تبدیل مأموریت حاکم محکمه هدلیه ممکن نمیشود مگر برضای خود او و در اصل دیگر میگوید که تفسیر قانون از وظایف مختصه مجلس شورای ملی است این را بنده استدعا میکنم چون همه علاقه دارند باینکه ما امور قضائی خودمان را اصلاح بکنیم کیسیون دادگستری هم که از دانشمندان این فن تشکیل شده بگراه حل مناسبی که با مقتضیات مملکت وفق بدهد بمجلس شورای ملی پیشنهاد بکنند که تصویب بشود (صحیح است) اتفاقاً در چندی قبل که بنده افتخار شرفیابی بحضور اعلیحضرت را پیدا کردم بیخبر فرمودند چه اصلاحی بنظر من میرسد حضورشان عرض کردم که استقلال قضات یکی از اصلاحات مهم کشور است و در دوره چهاردهم که آقای صالح وزیر بودند این لایحه را بمجلس پیشنهاد کردند حالا یک موضوعی است البته من هم که با دولت موافق هستم از دولت تقاضا میکنم که یک توجیه باین کار بشود اما راجع بمطبوعات آقای کشاورز صدر یک فرمایشاتی فرمودند این جا اتفاقاً بنده چند روز قبل باینکه لایحه قوانین رفته وقتی که قوانین را

راجع بمطبوعات مطالعه می کردم یادداشتی برداشتم چون بسیار نسبت باین موضوع علاقه دارم میخواهم چند کلمه راجع باین موضوع عرض کنم بنده اولاً معتقد هستم که کشوری قابل زندگی است که در آن کشور آزادی نطق ، آزادی بیان و قلم رعایت شود و در عین حال هم باز این عقیده شخصی من است که در یک کشوری میتوان زندگی کرد که حیثیت و شرافت اشخاص همیشه مورد تعرض نویسنده گان و ارباب قلم واقع نگردد بنا بر این ما باید این دو اصل را رعایت بکنیم ، در عین این که آزادی مطبوعات را باید رعایت بکنیم ، در عین اینهم باید شرافت و حیثیت اشخاص را مصون بداریم ، در قانون مطبوعاتی که در ۵ محرم ۱۳۲۶ دوره اول قانون گذاری تصویب شده است یک ماده دارد مکرر عده ای از آقایان به بنده گفتند که یک روزنامه بنا بد گفته و مطابق ماده ۱۰ قانون مطبوعات باو جواب گفتم و درج نمیکند و برای من خیلی مشکل شده بود که این موضوع را باور کنم اتفاقاً چندی قبل در یکی از روزنامه ها نسبت بخود بنده که من نسبت بدیش همیشه احترام قائل بودم یک مقاله ای نوشته شده بود که سر تا پا بی احترامی شده بود عبارات ناروایی هم نوشته بود با کمال ادب یک کلمه نوشتم که روزنامه باید عفت قلم و نامه نگاری را رعایت بکند و تصور میکردم که درج میشود و تا این ساعت درج نکرده است بنا بر این ما بایستی همانطوریکه آزادی قلم را باید رعایت کنیم احترام اشخاص را هم باید محفوظ بداریم غیر از این بهیچ صورتی مقدور نیست اما در برنامه دولت بنده خودم جزء موافقین هستم مهندسا یک نظری دارم چون میخواهم بنام اعتراض عرض کنم از جناب اشرف تقاضا میکنم که نسبت باین موضوع توجهی بشود و آن این است که در بند ۲ می نویسد : سیاست اقتصادی کشور بر پایه اصلی و اساسی قانون انحصار تجارت خارجی خواهد بود . من راجع بانحصار تجارت تمنی میکنم دولت حاضر یک توجیه بکند ، شخص بنده معتقد هستم که دولت نظارت در تجارت را برای خودش داشته باشد ولی انحصار نکنند ، انحصار آنچه که ما دیدیم تاکنون بفتح کشور تمام نشده است و وسیله شده است که یک اشخاصی ، اشخاص معینی سوء استفاده کرده اند و ولایات ما از تجارت بازمانده اند بنظر این چون من هم خودم عضو کیسیون بازرگانی و پیشه و هنر هستم از آقای دکتر سجادی هم خواهش میکنم که تشریف بیاورند و با سایر آقایان بنشینیم و تبادل نظر بکنیم و انشاء الله یک راه حل مناسبی که صلاح کشور باشد پیدا بکنیم و بمجلس شورای ملی تقدیم بکنیم و در ضمن برنامه دولت آقای صدر زاده به بنده تذکر دادند راجع بانجمنهای ولایتی خوب است که مجلس شورای ملی و دولت توجیه بکنند اینهم یک چیزی است که بسیار مفید است و البته این قانون انجمنهای ولایتی یک نواقصی دارد و باید نواقصش رفع شود و دولت هم در برنامه خودش متذکر بود که چون در اینجا یکی از آقایان فرمودند که قانون انجمنهای ایالتی اگر قانونی مثل قانون اساسی تدوین بشود موضوع تجزیه بیش میآید بنظر بنده آقایان

تا این اندازه افراطی باشیم بسیار مسائل داخلی است که خود شهرستانها میتوانند انجام بدهند و دولت هم میتواند در این قسمت يك قانونی وضع کند (صحیح است) هرگز کرد آقای وزیر دارائی تسهیل فرمودند و آنچه لازم بود بیاناتی فرمودند، فقط بنده چند کلمه راجع به حوزه انتخابی خودم کردستان میخواهم عرض بکنم البته همه ایران خانهاست ولی کردستان علاوه بر اینکه نماینده آن هشتم خانه اجدادی من هم هست و تا آنجا که تاریخ نشان میدهد ۱۴۰۰ سال است که خانواده من در آنجا سکنی داشته اند و البته اینها توقعاتی دارند چون کردستان يك محل دور افتاده ای است احتیاج مبرمی با اصلاحات دارد، يك اصلاحاتی است در مملکت که باید خود مردم بکنند و البته خواهند کرد، يك اصلاحاتی را هم دولت باید بکند بنده فقط از دولت جناب اشرف آقای قوام السلطنه يك تقاضا دارم و آن این است که يك شاهراهی که کرمانشاه را بیاورد و وصل بکند این را دستور بدهند و جزء برنامه بگذارند که درست شود، این شاهراه علاوه بر اینکه آذربایجان را بخوزستان وصل خواهد کرد کردستان را هم بطور مستقیم آباد خواهد کرد، این يك کار مشکلی نیست و سابقاً هم يك عده از مهندسين رفته اند بآنجا مطالعه کرده اند آقای وزیر راه هم که علاقه خاصی نسبت باین اصلاحات دارند تمنی میکنم جزء برنامه خودشان بگذارند و يك اعتباری هم اگر لازم است در بودجه منظور بفرمایند که انشاء الله درست شود. و اما يك مطلب دیگری بود اهالی کردستان يك تلگرافی به بنده کرده بودند بنده قبل از اینکه اقتضای نماینده گي را پیدا بکنم برای بازرسی از طرف وزارت دارائی رفته بودم بهمدان يك کارخانه برقی بود در همدان و نتیجه این شد که این کارخانه باید فروخته شود دیروز اهالی کردستان يك تلگرافی به بنده کردند که بنده جناب آقای وزیر دارائی تقدیم میکنم، استدعایشان این است در صورتی که این کارخانه باید فروخته شود با همان شرایط بشهرداری سنج فروخته شود، خواهش میکنم چون يك تقاضای مشروعی است بنده تقاضا میکنم دستور بفرمائید يك توجهی بشود برای اینکه همدان يك برقی دارد که از آبهای آنجا براه میافتد، باز هم يك مطلبی بود که اهالی کردستان ببنده مراجعه کردند چیز بسیار مهمی نیست، در موقعی که بنده می آمدم بانوان کردستان يك نامه ای ببنده نوشتند که يك مطلبی دارند من رفته آنجا گفتمند مسائلهاست از يك فریضه دینی که زیارت بیت الله است محروم ماندم خواهش دارم دولت در این خصوص يك توجهی بکند البته جناب آقای جم مدتها تشریف داشته اند و قضیه ابوطالب یزدی هیچ وقت از خاطر ما معو نمیشود و در نظر داریم ولی اگر باین تقاضای مشروعی که اهالی دارند توجهی بشود در ضمن یا سخی که داده میشود اگر هم تصمیمی در اینخصوص گرفته اند بفرمایند که ما بتوانیم بکردستان تلگراف کنیم، یکی از اهالی کردستان هم يك کاغذی بمن نوشته بود که دولت در نظر دارد کارخانجات قندی برای ایران وارد کند اگر این تصمیم صحیح است خواهش میکنم که در فروه که مرکز کردستان است يك کارخانه هم نصب شود چون ما کرد ها زراعتی جز گندم و جو نداریم و این کارخانه باعث خواهد شد

که چغندر کاشته شود و بهبودی در وضع زراعت ما پیدا شود این است که بنده خواهش میکنم که در این خصوص يك توجهی بفرمائید، بهر حال بنده نمیخواهم که وقت آقایان را زیاد بگیرم و بعضی از خودم خسانه میدهم و چیزی که قلب مرا لرزان نگاه داشته است اینست که در سیاست خارجی و در اصلاحات داخلی ما اختیار مملکت و زمام کشورمان را به توانا ترین مردی که در ایران ممکن بود وجود داشته باشد تفویض کردیم (صحیح است) و امیدوارم که ایشان با پشتیبانی و کمکی که از طرف مجلس شورای ملی خواهد شد موفق بخدمات بزرگی بشوند.

رئیس - آقای نخست وزیر فرمایشی دارید؟
نخست وزیر - بنده عرضی نداشتم ولی چون وزیر دادگستری هنوز معین نشده است و قریباً تعیین میشود خواستم آقای تعبد را بسمت معاونت وزارت دادگستری معرفی کنم (بعضی از نمایندگان - مبارک است) و بعقیده بنده بهتر است بقیه برنامه بماند برای جلسه بعد چون ممکن است مجلس کار دیگری داشته باشد.

رئیس - پیشنهادی رسیده قرائت میشود.
 (بشرح ذیل قرائت شد)
 پیشنهاد میکنم اعتبارنامه آقای ارسنجانی مطرح شود. حاذقی

حاذقی - البته تصدیق میفرمائید مادام که برنامه دولت مطرح بود معنی نداشت که ما با اختیار خودمان دستور برنامه دولت را عوض کنیم ولی حالا که خود دولت موافقت کرده اند فعلاً بروز دیگر موصول شود بنده استدعا میکنم اگر آقایان موافق باشند اعتبار نامه آقای ارسنجانی مطرح بشود (یک نفر از نمایندگان - عده کافی نیست) ممکن است عده کافی شود.

رئیس - مخالفی ندارد؟
رحیمیان - بنده مخالف اولاً عده کافی نیست تا این اعتبارنامه آقای ارسنجانی را پیشنهاد کرده اند که بماند و برنامه دولت مطرح شود و خود مجلس حق دارد که در برنامه دولت صحبت کند و بحث کند و اختیار ما در دست جناب اشرف نیست که هر وقت داشتند در برنامه دولت صحبت کنیم و هر وقت وقت نداشتمند صحبت نشود بنابر این بنده خواهش میکنم مذاکرات در اطراف برنامه دولت ادامه پیدا بکنند.

رئیس - به واسطه کسالت آقای نخست وزیر اجازه خواستند که بروند و بقیه مذاکره بماند برای جلسه بعد و اما راجع پیشنهاد آقای حاذقی البته اگر عده کافی شد که بشود رای گرفت بآن صل میشود (چند نفر از نمایندگان - عده کافی شد) مذاکره ای که ندارد پیشنهادی شده است و مخالفت کرده اند باید رای بگیریم.

نورالدین امامی - چند دقیقه نفس بدهید، **ابوالقاسم امینی -** چندشبهه در خارج کار دارند بهتر است که جلسه خاتمه پیدا کند.

۳- موقع دستور جلسه بعد - حتم جلسه
رئیس - جلسه را ختم میکنم جلسه آینده روز يك شنبه ساعت هشت و نیم صبح دستور بقیه برنامه.

(مجلس بیست دقیقه بمداز ظهر ختم شد)
 رئیس مجلس شورای ملی - **رضا حکمت**

تصویب نامه

شماره ۱۱۳۷۰ وزارت کشور
 هیئت وزیران در جلسه ۲۵ شهریور ماه ۲۶ طبق پیشنهاد شماره ۴۵۸۹۷-۲۲۱۰۶ وزارت کشور شش تن آقایان کارمندان دوره پنجم انجمن شهرداری نائین بشرح زیر:
 سید محمد نبوی - اسمعیل معصومی. محمدشهادت محمد دانشور - عبدالعزیز ملک زاده - محمد بنی فاطمی تعیین و تصویب نمودند.
 تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.
 م - ۳۵۷۸ از طرف نخست وزیر
 شماره ۱۰۹۲۸ وزارت دارائی
 هیئت وزیران در جلسه ۲۵ شهریور ماه ۲۶ طبق پیشنهاد شماره ۳۱۶۶۶-۲۰۱۹۰ وزارت کشور تصویب نمودند که از تاریخ صدور این تصویب نامه ردیف ۸ تصویب نامه شماره ۶۰۰۴ ر ۲۵-۲۵ مربوط باخذ ۱۰ ریال از هر دانه پوست نرمیکه از شیراز بخارج حمل میشود بشرح زیر اصلاح گردد.
 ۸ - از هر جفت پوست نرمی که از شیراز حمل میشود دوازده ریال بنبع شهرداری شیراز دریافت گردد.
 تبصره - شهرداری شیراز موظف است پس از تشکیل انجمن موافقت انجمن را اخذ نماید.
 تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.
 م - ۳۵۸۰ از طرف نخست وزیر
 شماره ۱۱۶۶۸ وزارت دارائی
 هیئت وزیران در جلسه ۲۵ شهریور ماه ۲۶ طبق پیشنهاد شماره ۲۵۰۸۲ وزارت کشور تصویب نمودند و وجهیکه تا این تاریخ از محل صدی سه کالای انتصابی در حوزه فرمانداری طوالش وصول گردیده و با این که بعداً وصول میشود با اختیار فرمانداری طوالش گذاشته شود که با نظر معتمدین محل و نظارت اداره دارائی به تشخیص وزارت فرهنگ بمصرف ساختمان یکباب دبستان یا دبیرستان در یکی از نقاط پرجمعیت طوالش برسد.
 تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.
 م - ۳۵۷۷ از طرف نخست وزیر
 شماره ۱۳۵۲۸ وزارت اقتصاد ملی
 هیئت وزیران در جلسه ۲۵ شهریور ماه ۲۶ بنا بر پیشنهاد شماره ۱۴۴۳۴ مورخ ۲۶ شهریور ۲۶ وزارت اقتصاد ملی تصویب نمودند که مفاد تصویب نامه شماره ۳۶۸۳۲ مورخ ۲۵ شهریور ۲۶ راجع بنبع صدور خرما شامل قص و خارک نبوده و صدور آنها از بنادر خلیج فارس آزاد میباشد.
 تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.
 م - ۳۵۶۹۶ از طرف نخست وزیر

شماره ۱۱۰۶۰ وزارت دارائی
 هیئت وزیران در جلسه ۲۵ شهریور ماه ۲۶ طبق پیشنهاد شماره ۴۵۸۳۷-۱۵۱۴۳ وزارت کشور تصویب نمودند از تاریخ صدور این تصویب نامه عوارض زیر:
 ۱ - از کنجد هر صد کیلو
 ۲ - از بزرگ
 ۳ - از بادام
 ۴ - از جفت
 ۵ - از زرد
 ۶ - از مهند
 ۷ - از روغن هر ۱۵ کیلو
 ۸ - از خرما
 ۹ - از شیر
 ۱۰ - کنبرا
 ۱۱ - از هر پوست گوسفند بز
 ۱۲ - از هر پوست گاو میش
 ۱۳ - از هر پوست گاو
 ۱۴ - از هر جریب باغ شهر
 ۱۵ - از هر خانه درماه
 ۱۶ - از هر مسافر حین عزیمت
 بنبع شهرداری راهبرمز دریافت شود.
 تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.
 م - ۳۵۷۹۹ از طرف نخست وزیر
 شماره ۱۸۳۸ وزارت دارائی
 هیئت وزیران در جلسه ۲۵ شهریور ماه ۱۳۲۶ بر طبق پیشنهاد شماره ۳۷۳۹۲-۱۹۱۴۲ وزارت کشور تصویب نمودند از تاریخ صدور این تصویب نامه عوارض زیر:
 ۱ - بادام و گردو بایوست هر خروار
 ۲ - مغز بادام و گردو
 ۳ - کنیرای سفید هر کیلو
 ۴ - کنیرای ارده بر هرده کیلو
 ۵ - پشم و پنبه هر کیلو
 ۶ - کشمش و مویز هر خروار
 ۷ - کنجد و کرچک
 ۸ - برنج چمیا
 ۹ - برنج صدری
 ۱۰ - روغن هر کیلو
 ۱۱ - صابون هرده کیلو
 ۱۲ - اقسام پوست گوسفند بز و گاو هر صد کیلو
 ۱۳ - اقسام روغن نباتی هر کیلو
 ۱۴ - جفت و زرد و سریش هر صد کیلو
 بنبع شهرداری بروجرد دریافت شود.
 تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.
 م - ۳۵۷۴۴ از طرف نخست وزیر
 شماره ۱۱۹۸۰ وزارت کشور
 هیئت وزیران در جلسه ۲۵ شهریور ماه ۱۳۲۶ طبق پیشنهاد شماره ۱۴۷-۶۰۴۱ وزارت کشور شش تن آقایان کارمندان دوره اول انجمن شهرداری میسه (کاشان) را بر ترتیب زیر:
 قیصر گرانمایه - احمد خردمند - حسین نعمت الهی عباسعلی نیک نژاد - خان بابا هدایتی - حسینعلی قرقانی تعیین و تصویب نمودند.
 تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.
 م - ۳۵۷۰ از طرف نخست وزیر
 شماره ۱۲۷۲۴ وزارت فرهنگ
 هیئت وزیران در جلسه ۲۵ شهریور ماه ۱۳۲۶ بر طبق پیشنهاد شماره ۱۰۴۰۳ وزارت اقتصاد ملی
 هیئت وزیران در جلسه ۲۵ شهریور ماه ۱۳۲۶ بنا بر پیشنهاد شماره ۱۰۹۹۹-۴۵۸۷۲ وزارت اقتصاد ملی تصویب نمودند که قانون اوزان و مقیاسها در شهرستان جهرم بموقع اجراء گذارده شده و متخلفین از قانون مذکور طبق مفاد ماده ۸ نظامنامه اجرای قانون نامبرده تعقیب شوند.
 تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.
 م - ۳۵۷۱ از طرف نخست وزیر

شماره ۹۳۲۸ وزارت دارائی
 هیئت وزیران در جلسه ۲۵ شهریور ماه ۱۳۲۶ طبق پیشنهاد شماره ۱۰۹۴۰ وزارت کشور تصویب نمودند که از تاریخ صدور این تصویب نامه عوارض زیر:
 ۱ - از تمام گاو ماده و گاو بیکه اهالی برای استفاده شخصی در شهر نگاهداری مینمایند هر يك راس در سال ۱۰ ریال از صاحب آن
 ۲ - از تمام بز و گوسفندی که اهالی برای استفاده شخصی در شهر نگاهداری مینمایند هر يك راس در سال ۵ ریال از صاحب آن
 ۳ - از هر مسافر بیکه از گسارها با اتوبوس مسافرت مینمایند از هر نفری ۵ ریال بنبع شهرداری سقز دریافت گردد.
 تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.
 م - ۳۵۷۳۴ از طرف نخست وزیر
 شماره ۱۳۷۳۴ وزارت فرهنگ
 نظر با اهمیت و تأثیری که روابط فرهنگی بعد از جنگ در مناسبات میان دول احراز کرده است و نظر با اهمیت موقعیت پاریس از جهت فعالیت بین المللی و از حیث مساعی دولت فرانسه در زمینه روابط فرهنگی هیئت وزیران در جلسه بیست و پنجم شهریور ماه ۱۳۲۶ بر حسب پیشنهاد وزارت فرهنگ تصویب نمودند.
 ۱ - وابسته فرهنگی کنونی سفارت کبری شاهنشاهی ایران در پاریس از این تاریخ مقام مستشاری فرهنگی خواهد داشت.
 ۲ - مستشار فرهنگی از جهت روابط فرهنگی با مقامات دولتی یا جلب نظر سفیر کبری اقدام خواهد کرد از جهت سر یرستی دانشجویان مستقیماً تابع وزارت فرهنگ خواهد بود.
 ۳ - فوق العاده ارزی مستشار فرهنگی مطابق حد اکثر فون العاده است که وزارت خارجه به مستشاران سفارت کبری میدهد و همچنین از جمیع امتیازات مامورین سیاسی بر خورد ار استت
 ۴ - مقررات ماده ۳ این تصویب نامه از ابتدای فروردین ۱۳۲۶ قابل اجرا میباشد.
 تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.
 م - ۳۶۲۰ از طرف نخست وزیر
 شماره ۱۲۱۲۶ وزارت کشور
 هیئت وزیران در جلسه ۲۵ شهریور ماه ۲۶ طبق پیشنهاد شماره ۵۰۴۳۸-۲۴۳۰۰ وزارت کشور شش تن آقایان کارمندان دوره هشتم انجمن شهرداری گرگان را بر ترتیب زیر:
 حاجی میرحجیم هاشمی - صادق تقوی - صادق رسول زاده - علی اکبر رهبر - صادق میر کریمی - فلامسین برادران
 تعیین و تصویب نمودند.
 تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.
 م - ۳۵۸۴ از طرف نخست وزیر

